

Iskra

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZP ISKRA KRANJ ● ŠT. 3 ● LETO XII. ● 27. JAN. 1973

»Aparati« Ljubljana

Visoka proizvodnja v decembru

Dokajšnji problemi ovirali izpolnitev letnega načrta, ki je bil izpolnjen 96,35 % — Doslej največja letna proizvodnja

Proizvodnja v tovarni električnih aparatov je bila pričakovano v lanskem decembru po obsegu doslej največja. S tem smo v decembru izpolnili dinamični proizvodni načrt s kazalnikom 105,04 %, vendar tudi tako visoka proizvodnja v zadnjem mesecu leta ni bila zadostna, da bi z njo uspeli nadoknaditi vse predhodne izpade in zaostanke. Tako smo lani načrt skupne proizvodnje izpolnili s kazalnikom 96,35.

Po posameznih skupinah izdelkov so odstopanja dokaj velika, tako v mesečnem izpolnjevanju načrta, kakor tudi v dokončnem letnem uspehu. V skupini stikalnih aparatov smo mesečno zadolžitev izpolnili s kazalnikom 66,18. Vzrok za tako velik izpad je predvsem v zelo pozni dobavi gradiva iz uvoza za tipkala TB, kjer še do konca leta nismo prejeli kompletne gradiva, naročenega za tretje trimesečje, pošiljka za zadnje trimesečje pa je prispela (pa tudi ne kompletne!) namesto v začetku novembra, šele konec decembra tako, da je bila za realizacijo v vsakem pogledu nepozna. S tako politiko dobave smo pravzaprav zelo neugodno povečali samo zaloge na razredu 3 ob inventuri, čeprav bomo zato v mesecu januarju lahko nekoliko povečali izpolnitev načrta v tej skupini izdelkov.

Letni načrt je bil pri skupini stikalnih aparatov sicer v celoti dobro izpolnjen, saj smo za 11,36 % presegle pred-

videni obseg realizacije na domačem trgu, poleg tega pa smo dosegli tudi manjši izvojni rezultat, ki pa sicer niti ni bil načrtovan.

V skupini industrijskih elektronskih naprav v decembru pri proizvodnji za domače tržišče nismo dosegli postavljenega dinamičnega načrta. Kazalnik je obstal pri 94,69. Tudi letna naloga ni bila izpolnjena in je s kazalnikom 62,90 najnižja skupinska izpolnitev. Nasprotno pa je proizvodnja za izvoz v vsem izredno preseгла vsa predvidevanja. Mesečni dinamični načrt je bil izpolnjen s kazalnikom 148,8, celotni načrt pa celo s kazalnikom 164,55, kar pa je hkrati tudi najvišja skupinska izpolnitev.

V najmočnejši planski skupini zaščitnih relejev, elementov avtomatike in signalnih naprav je bila decembrska proizvodnja izredno visoka, saj smo jo dosegli s kazalnikom 114,36 za domače tržišče, v odnosu na celotni načrt pa je kazalnik obstal pri 93,52. Za izvoz smo v decembru realizirali le 68,03% po dinamiki predvidenega za ta mesec. Celotni načrt v izvozu pa je bil dosežen s kazalnikom 96,09.

Čeprav smo se tudi v tej skupini v letu 1972 srečevali s težavami pri oskrbi z reprodukcijskim gradivom in sestavnimi deli, posebno z zamudami pri dobavah, pa so osnovni vzroki za zaostajanje bili predvsem v tehničnem in

tehnološkem pogledu. To se je odrazilo pri proizvodnji malih relejev PR 15, 16, 17, kjer je zaostanek največji. Tudi pri elektronskih časovnih relejih je uvajanje nove proizvodnje potekalo počasneje, kot smo predvideli, delno pa so k temu prispevali svoj delež tudi širok izbor in zelo razdrobljena naročila.

Vsem tem problemom, vključno tudi probleme oskrbe z reprodukcijskim gradivom, bomo morali na tem področju posvetiti posebno pozornost. Ta skupina predstavlja — posebno v enoti relejev — osnovno skupino in je zato od uspešnega izpolnjevanja načrta v tej skupini skoraj v celoti odvisno tudi izpolnjevanje celotnega načrta enote.

V skupini rezervnih delov in uslug smo v letu 1972 načrt uspešno izpolnili in celo presegle. Tudi v mesecu decembru je bila mesečna zadolžitev izpolnjena s kazalnikom 139,82.

Ob zaključku tega poročila moramo še poudariti, da so navedeni kazalniki samo primerjava med proizvodnim načrtom in njegovo realizacijo. Predstavljajo sicer eno izmed glavnih osnov, s katero bomo ugotavljali uspešnost poslovanja, vendar bomo morali za dokončno ugotovitev, kako smo delali in gospodarili v preteklem letu, počakati še na zaključni račun tovarne. Eno sicer lahko ugotovimo, da smo take rezultate dosegali s povprečno manjšim številom delavcev, kot smo ga načrtovali, čeprav smo morali v zaključnem obdobju leta zaposliti več novih sodelavcev že v odnosu na predvideno povečanje proizvodnega načrta v letu 1973. Tako lahko zaključimo, da smo načrt uspešno izpolnili, čeprav obseg ni bil dosežen v celoti. Zato se moramo tem bolj usmeriti v naprej, kajti naloge, pred katerimi stojimo, so neprimerno večje in zahtevnejše, kot so bile dosedanje.

ELEKTROMEHANIKA — Spajkanje el. enot v obratu ATN

EMO v letu 1972

Vsa leta po drugi svetovni vojni se je EMO znala izmotati iz še tako zapletene in kritične gospodarske situacije, ki je bila povezana s splošnim gospodarskim stanjem v našem ekonomskem sistemu. Čeprav je bilo že mnogokrat omenjeno dejstvo, da je v povojni dobi EMO mnogo dajala skupnosti in pri tem že itak stara še bolj zastarela, ne moremo prek tega, da ne bi takega dejstva tudi sedaj omenili. Ta ugotovitev nam lahko pomaga, da bolje razumemo uspehe in težave, s katerimi se je podjetje srečevalo v poslovnem letu 1972.

Podjetje že vrsto let ne obnavlja proizvodne opreme v takem obsegu, ki bi bil enak fizičnemu trošenju in tudi ne vlaga sredstev v lastni sklad obratnih sredstev ali pa so ta vložena sredstva tako skromna, da nimajo odločilnega učinka v procesu proizvodnje. Na ta način se troši osnovni kapital brez ustreznega nadomestila. Poleg tega je imelo podjetje že od leta 1970 stalno blokiran žiro račun. Spričo takega stanja, ki se odraža v nizki akumulativnosti, ki je ovirala normalno poslovanje, je delavski svet v mesecu maju imenoval sanacijski odbor, ki naj izdela ekonomsko tehnični, organizacijski in kadrovski sanacijski program s kratkoročno razvojno usmeritvijo podjetja.

Ta odbor je od meseca maja pa do konca leta skrbno proučeval celotno poslovanje

in predložil delavskemu svetu sanacijski program, ki ga je delavski svet tudi sprejel.

Med letom so bili sprejeti in uresničeni številni ukrepi, ki so izboljšali poslovanje. Tako je bil upravninski informacijski sistem, ki prej ni deloval tako kot treba, prilagojen temeljnim proizvodnim poslovnim procesom, formirana so bila začasna vodstva in skupine, ki so bile zadolžene za izboljšanje organizacije.

Čeprav je podjetje v povojni dobi izšolalo mnogo kadra, se je zlasti v preteklem letu čutilo močno pomanjkanje ne samo kadra z višjo ali visoko strokovno izobrazbo, temveč tudi kvalificiranih delavcev v proizvodnji.

Vzrok množičnega odhajanja strokovnega kadra iz podjetja pa so predvsem nizki osebni dohodki. Zaradi nizkih osebnih dohodkov odhajajo iz podjetja kvalificirani delavci v proizvodnji kot so: oblikovalci, vlagarji na stiskalnicah, nanašalci emajla, varilci itd.

To odhajanje kadra iz neposredne proizvodnje je močno ohromilo proizvodni proces.

Vprašanje fluktuacije delovne sile je načela tudi sindikalna konferenca, ki je bila konec lanskega leta. Ugotovili so, da so povprečni osebni dohodki v primerjavi z občinskimi povprečjem v občini Celje za 200 din nižji, v primerjavi z republiškim povprečjem pa za 300 din nižji.

(Dalje na 9. strani)

OSNUTEK KODEKSA SAMOUPRAVLJAVCEV JUGOSLAVIJE

Današnja številka Iskre je spet izšla v za 4 strani povečanem obsegu, ker na njenih straneh 5, 6, 7, 8 in delno na 9, objavljamo »Osnutek kodeksa samoupravljalcev Jugoslavije, na pobudo iz nekaterih delovnih organizacij ZP ISKRA.

Ob zadovoljivi lanski realizaciji za 34% večji letošnji načrt

Delovni kolektiv naše tovarne orodij na Stegnah je v preteklem poslovnem letu nedvomno dosegel zadovoljiv rezultat pri izpolnjevanju proizvodnega načrta. Za to govorijo podatki, da je v l. 1972 od planirane proizvodnje v vrednosti 11.400.000 dinarjev, kljub vsem težavam, ki jih je moral premagovati, izpolnil 92,5% proizvodnega načrta, oz. dosegel realizacijo v vrednosti 10.920.000 dinarjev.

Sproti smo nekajkrat pisali o težavah tovarne orodij v našem listu, a kljub temu vsaj glavne težave našejto še enkrat, morda kot opravičilo za neizpolnjene odstotke proizvodnega načrta, ali še bolje v potrditev začetne ugotovitve — da je kolektiv zares lani dosegel zadovoljiv poslovni rezultat.

V začetku preteklega leta se je kot največja težava pokazalo pomanjkanje strokovnega kadra, prav tako pa tudi pomanjkanje ustreznih delavcev za nekatera področja v administraciji tovarne, ki še niso bila zasedena. Že pomanjkanje strokovnega kadra se je negativno odrazilo na izpolnjevanje proizvodnega načrta, še večja ovira temu pa je bilo to, da so imeli precej nedovršene proizvodnje iz prejšnjega obdobja, ki je sicer bila že fakturirana, ne pa v celoti izdobljena naročnikom.

Prav v tem je treba iskati glavni vzrok za neizpolnjenih 7,5% proizvodnega načrta, saj so bile obveznosti iz preteklega leta mimo povečane letnega proizvodnega načrta za zmogljivosti ob tedanjem številu strokovnih sodelavcev res prevelike. Nov način fakturiranja, šele po potrditvi naročnika, da je naročena orodja prejel, izključuje možnost, da bi se kaj podobnega še kdaj dogodilo. No, k vsemu temu tudi ostala bremena, kot nelikvidnost in druga, niso bila brez vpliva na potek proizvodnje in poslovanja v tovarni orodij.

Ob ustreznih konsolidaciji in ugodni ureditvi odnosov znotraj delovnega kolektiva, ob vzpostavitvi potrebnih služb, okrepitvi strokovnega kadra in ob boljši organizaciji dela, je končno delovni kolektiv uspel premagati vrsto naštetih težav in doseči prvič po začetku delovanja tovarne skoraj 11 milijonsko realizacijo proizvodnje, kar vsekakor pomeni dokaj solidno osnovo za uresničitev letošnjih — za 34% večjih proizvodnih obveznosti.

Za letos si je kolektiv tovarne orodij torej naprtl močno povečanje proizvodnje, kar prav gotovo ne bo lahka naloga, zlasti še, če upoštevamo, da se je pravz-

prav že pri lanskem obsegu proizvodnje pokazalo precejšnje pomanjkanje dodatnih delovnih prostorov in pomanjkanje nekaterih nujno potrebnih strojev. Razen tega bo, za tolikšno realizacijo potrebnih še 10–15% strokovnih sodelavcev, katerih tudi ne bo tako lahko pridobiti za delo v tovarni orodij. Število zaposlenih naj bi letos namreč v celoti doseglo 146 sodelavcev.

Pridobitev dodatnih delovnih prostorov in dopolnitev strojnega parka z nekaterimi prepotrebnimi stroji bo vsekakor najtežja naloga, povezana z investicijskimi vlaganji, za katera pa tovarna sama nima možnosti. V ta namen so že pred časom izdelali ustrezen elaborat in zaprosili v banki za potreben kredit; od uresničitve te naloge pa je tudi odvisno, ali jim bo uspelo uresničiti tako povečano proizvodno obveznost.

Tudi sicer pri izpolnjevanju letošnjega proizvodnega načrta čakajo delovni kolektiv nekateri trde preizkušnje. Predvsem bodo morali doseči pri proizvodnji orodij krajše — torej dogovorjene

dobavne roke, zmanjšati proizvodne stroške in še poglobiti kakovost proizvodnje. Ena izmed osnovnih nalog pa bo tudi povečanje zasedbe zmogljivosti za potrebe delovnih organizacij ZP Iskra, čemur še zlasti posvečajo vso pozornost. Prvi rezultati na tem področju se že vidijo in je upati, da jim bodo sledili še drugi, s čimer bo še bolj, kot doslej izpolnjeno poslanstvo tovarne orodij — proizvajati sodobna orodja zlasti za potrebe znotraj organizacij ZP Iskra.

Ob razpravah o ustavnih dopolnilih so se v tovarni odločili, da bo tovarna orodij ena temeljna organizacija združenega dela, ki bo v predvidenem sistemu branžne organizacije ZP Iskra v prihodnje morala najti ustrezno mesto.

Kolektivu tovarne orodij želimo, da bi uspel dobiti kredit za dodatne delovne prostore in nekatere nove stroje, pa, da bi tudi pri reševanju ostalih nalog imel srečno roko. Vse to in velika volja so najboljši porok, da bo letošnje obveznosti dobro izpolnil. —C—

»Naprave« Ljubljana

Za 6% presežen proizvodni načrt 1972

Čeprav finančni obračun leta 1972 še ni izdelan, že lahko povemo, da je izpolnjena prognoza, ki smo jo dali ob polovici 1972: 10-letnico obstoja tovarne v letu 1972 smo proslavili tudi z rekordnimi poslovnimi rezultati in z obetavnim napredkom v proizvodnji ter prodaji.

Proizvodnja se je približala 50 milij. ND (točneje 49.514.000 po stalnih planskih cenah), kar je za 34% več kot smo izdelali v letu 1971 in za 6% več od letnega plana za leto 1972. V proizvodnji se je končno uveljavila panoga telefonije, ki bo morala vsaj za nekaj let predstavljati jedro programa tovarne, zaključili pa smo proizvodnjo nekaterih aparatov iz programa za JLA.

Prodaja je presegla 80 milij. ND (točno 82.110.000) kar je za celih 55% več kot v letu 1971 ali za 16% več kot smo planirali za leto 1972. Uspeh v prodaji je pogojen z dobrim delom ter močno zasedbo prodajnih služb v tovarni, s sodelovanjem z ISKRA — Commerce ter z ugodnim razpletom razgovorov z JLA o prodaji nekaterih artiklov, ki so skoraj-

da leto dni bremenili naše zaloge.

Kot rečeno, finančni obračun leta 1972 še ni izdelan, prognoziram pa, da bo ostanek dohodka dosegel 9 milij. ND kar je za pribl. 2 milij. ND več kot smo planirali.

Porast dobička ob naraščajočih cenah materiala in ob nespremenjenih prodajnih cenah gre pripisati povečanju obsega proizvodnje, s tem pa sorazmerno nižjemu deležu fiksnih stroškov na enoto proizvoda, deloma pa se kažejo rezultati stabilizacijskih ukrepov v tovarni. Ker kaže, da nas višanje nabavnih cen materiala in stagnacija prodajnih cen čakata tudi v bodoče, je dvig obsega proizvodnje edini način, s katerim lahko obdržimo sedanjo višino akumulacije.

Dvig obsega proizvodnje pa je seveda pogojen z veliko prodornostjo na trgu in z zagotovitvijo obratovalnih sredstev — pri obeh teh elementih si obetamo odločilno pomoč od trg. partnerja — ISKRA — Commerce.

Povprečni osebni dohodki so znašali v letu 1972 din

Posvetovanje direktorjev filial

(Razmišljanja ob sejnem zapisniku)

Iz uvodnega poročila, ki ga je podal direktor TOZD domači trg S. Primožič, so udeleženci posveta soglasno izrekli zadovoljstvo o organizacijski spremembi. Prvič, da se je iz direkcije za domači trg in direkcije za repromaterial in opremo izoblikovala nova samoupravna TOZD, ki bo spričo svojega komplementarnega značaja veliko uspešneje opravljala tržne funkcije na jugoslovanskem trgu v imenu matičnega podjetja.

Druga informacija je vsebovala sporočilo, da je bil letni prodajni plan realiziran 95-odstotno ali s 145 (stari) milijardami ustvarjenega plačanega prometa — nasproti načrtovanim 150 milijardam. Če vemo, da pomenijo te načrtovane milijarde skoraj 30-odstotno povečanje prodajnega plana iz leta 1971, potem je uspeh na dlani. Takšen skok je v precejšnji meri posledica splošne konjunkture in zlasti »potrošniške mrzlice« v plasmaju blaga za široko potrošnjo. Vzlic temu pa ne bi kazalo prezreti učinka postopnega širjenja prodajne mreže, s čimer skušamo dohiteti zamu-

do iz preteklih let, ko smo v proizvodni zanesenosti prepustili marsikakšen dinar drugim posredniškim organizacijam.

Zastavljeni koncept, ki daje proizvodni dejavnosti pečat tržne usmerjenosti, kaže dobre rezultate. Uresničevanje ustavnih samoupravnih dopolnil v organizacijski in poslovni strukturi Iskre (katerih posledica je tudi ustanovitve prodajne TOZD za domači trg) daje tem gibanjem nove pospeške. Zato so predstavniki regionalnih prodajnih enot Iskre brez vidnejše zadržanosti sprejeli letošnje komercialne obveznosti, ki se približujejo preko dvestotim milijardam S din prometa na domačem trgu. Toliko naših izdelkov in storitev je po ocenitvi gospodarskih strokovnjakov iz drugih TOZD (bivših direkcij) Iskra Commerce sposoben absorbirati jugoslovanski trg: vzlic napovedanim restrikcijam in omejitvam, katerih namen ni omejevati rasti in napredka zdrave proizvodnje, pač pa uvajanje reda in gospodarnosti na vseh področjih.

Leto preizkušenj

Za TOZD domači trg gospodarsko leto 1973 ne bi (Dalje na 9. strani)

Predvsem je za nas težak zakon o zagotovitvi trajnih obratovalnih sredstev, po katerem moramo zaloge kriti z dolgoročnimi krediti. Res je sicer, da od zaključka rekonstrukcije tovarne v letu 1966 naprej nismo prejeli nobenih dodatnih kreditov za obratne namene in da smo morali ves ustvarjeni dobiček vlagati za kritje izgub iz preteklih let ter za vračilo anuitet (tovarna je v celoti financirana iz kreditov), vendar nam te ugotovitve ne pomagajo dosti. Toliko več bo treba namreč urediti pri zniževanju zalog, da bi s tem primanjkljaj znižali, toliko bolj bo treba skrbeti za višji ostanek dohodka, da bomo vsaj sedaj vlagali sredstva v obratovalne namene, pričakujemo pa seveda tudi razumevanje bank in skladov, bodisi pri konverziji kreditov, bodisi pri odobravanju dodatnih obratovalnih sredstev.

V razrešitvi vprašanja zalog je tudi rešitev ostalih vprašanj, ki v stabilizacijskih paketih prizadenejo tovarno!

Uspešni rezultati leta 1972 so nam diktirali tudi visoke planske naloge za leto 1973, ko planiramo proizvodnjo okoli 56 milij. ND, prodajo čez 92 milij. ND in ostanek dohodka okoli 10 milij. ND.

Če bomo uspeli obdržati tempo dela, ki je vladal v drugi polovici leta 1972, je plan za leto 1973 gotovo realen. —K—

Razgovor o ukrepih za stabilizacijo

Glede na vrsto konkretnih ukrepov, ki naj pomagajo k stabilizaciji našega gospodarstva, smo za odgovore na nekaj vprašanj naprosili v. d. direktorja finančno-rač. področja strokovnih služb ZP — Edija Delopsta

Kaj namerava ukreniti ali pa je že ukrenilo ZP ISKRA za stabilizacijo gospodarstva na podlagi že sprejetega »paketa« gospodarskih ukrepov?

Sprejete takoimenovanega družbenega paketa ukrepov proti nelikvidnosti v gospodarstvu nas ni dočakalo ne pripravljen. Razprave, proučevanja in globalne analize o gibanjih v našem Združenem podjetju teko namreč že od februarja 1972, ko so bili sedaj sprejeti ukrepi še v osnutkih. Težko bi bilo zaradi pomanjkanja prostora naštevati vse podrobnejše ukrepe, ki so bili v zvezi s tem pripravljani in izvršeni, vendar smatram, da so organizacije ZP na podlagi opozoril še pravočasno začele sprejemati ustrezne ukrepe za odpravo posledic, ki izvirajo iz prizadevanj za stabilizacijo.

Pri proučevanju drugega paketa ukrepov se kažejo zlasti problemi pomanjkanja obratnih sredstev, zmanjšanje dohodka za terjatve starejše od 90 dni ter blokade žiro računov z vsemi posledicami, ki iz tega izvirajo. Zato je bilo v zvezi s tem z organizacijami dogovorjeno, da poleg globalnih analiz tudi same analizirajo obstoječe stanje ter pripravijo, oz. izdelajo ustrezne ukrepe za saniranje ugotovljenega stanja, bodisi v obliki sanacijskih programov, bodisi v obliki izboljšanja likvidnosti z ostrijšimi ukrepi zlasti pri izterjavi terjatev.

Iskra Commerce, Ljubljana

Novoletno darilo - nova stanovanja

Spričo vedno večjega obsega nalog Iskra Commerce ustrezno tudi raste število zaposlenih v tej delovni organizaciji ZP Iskra. Povsem razumljivo je, da v pretežni meri prihajajo zlasti novi mladi sodelavci, s tem vzporedno pa raste tudi nerešena stanovanjska problematika, pa čeprav v Iskra Commerce stanovanjskim vprašanjem sodelavcev ob danih finančnih možnostih sproti pomagajo, kolikor se le da.

V tem pogledu je bil konec preteklega poslovnega leta še posebej razveseljav za sedem sodelavcev Iskra Commerce, ki jih je nerešeno stanovanj-

Na pobudo ZP je bilo doseženo tudi soglasje s pristojnimi organi, da zmanjševanje dohodka pri naših proizvodnih organizacijah za terjatve starejše od 90 dni, ki izvirajo iz prodaje blaga naših proizvodnih organizacij prek Iskra Commerce, ne pride v poštev.

Kaj pričakuje ZP ISKRA od stabilizacijskih ukrepov v podjetju in kakšne posledice lahko pričakujemo (organizacije v ZP) po izvajanju letih?

Proučevanje ukrepov v okviru ZP, oz. njegovih organizacij kaže, da bodo ti ukrepi zelo različno vplivali na posamezne naše organizacije. Mogoče bi bil lahko skupni imenovalac le pomanjkanje obratnih sredstev in v zvezi s tem težave z investicijsko sposobnostjo. Zato bo tudi potrebno sprejemati različne ukrepe o vsaki posamezni organizaciji. Seveda nas še vedno pesti visok znesek terjatev, ki znašajo ob koncu leta 1972 620 milijonov din, če ne upoštevamo terjatev med organizacijami v okviru ZP Iskra. Osnovna naloga tako ZP kakor posameznih organizacij bo pridobitev trajnih obratnih sredstev, bodisi iz lastnih virov ali bančnih sredstev, zniževanje prekomernih terjatev, na podlagi sprejetih predpisov, zniževanje poslovnih stroškov, povečanja produktivnosti dela. Pri tem pa ni zanemariti tudi uvedbe vseh oblik varčevanja ter sprotnega obveščanja članov posamez-

nih kolektivov o gospodarskem položaju posamezne organizacije v ZP in Združene podjetja. Tudi v zvezi s tem so bili sprejeti stalni ukrepi.

Ali so v delitvi dohodka in osebnih dohodkov predvidevajo spremembe, če se — kakšne?

(Posebno zanimajo delavce naše tovarne — verjetno pa tudi delavce ostalih tovarn — posledice predlaganega črtanja zadnjega odstavka 5. čl. »Samoupravnega sporazuma« naše branže).

Iz podvprašanja je razvidno, zanimanje zlasti glede na izpad takoimenovanih »valorizacijskih določb« iz samoupravnih sporazumov delitve dohodka in osebnih dohodkov. Te določbe so izločile že spremembe in dopolnitve splošnega družbenega dogovora (Ur. l. SRS 47/72), zato jih tudi spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za določitev dohodka in osebnega dohodka kovinske in elektroindustrije več ne vsebujejo. Zato pa je bila z družbenim dogovorom dana možnost zviševanja KOD za 100,— din pri I. in II. obračunski skupini, kar navedene spremembe samoupravnega sporazuma tudi upoštevajo. Seveda pa se s tem zmanjšuje prvotni razpon med posameznimi obračunskimi skupinami, ki ga vsebuje naš samoupravni sporazum.

Ker so določbe samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, razen določitve najnižjega in najvišjega osebnega dohodka le kalkulativnega značaja, bo delitev osebnih dohodkov še nadalje odvisna zlasti od poslovnega uspeha v posameznem obdobju in v zvezi s tem izdelanega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov v posameznih organizacijah.

Ali so osebni dohodki med posameznimi branžami vsklajeni ter katero mesto zavzema elektroindustrija?

Gibanje osebnih dohodkov v elektroindustriji ne predstavlja ekscesnih primerov, saj so ti dohodki med 20 panogami v SR Sloveniji na 18. mestu, v Jugoslaviji pa na 13. mestu, s povprečnim neto osebnimi dohodkom 1.630,— din. Vsklajevanje osebnih dohodkov med posameznimi panogami se predvideva preko ustaiovljenih medpanožnih komisij tako glede KOD in ostalega instrumentarija, ki iz tega izvira; dejanski dohodki pa bodo v pretežni meri le odvisni od poslovnega uspeha posameznih organizacij.

«Elektromehanika» Kranj

Proizvodnja v decembru

PROIZVODNJA V DECEMBRU

Decembrski plan eksterne proizvodnje je tovarna presešla za 1,8%. Leto 1972 je dobro zaključeno kljub težavam pri preskrbi obratov z reprodromaterialom in stestavnimi deli. Porizvedli smo za več kot smo planirali. Letne planske zadolžitve so razen telefonije vsi obrati presegli.

Povprečna dnevna proizvodnja je bila v tem mesecu nekoliko nižja, vendar še vedno za 19,3% večja kot decembra lani. V letu 1972 je bila povprečna dnevna proizvodnja za 27,3% višja kot v letu 1971.

PROIZVODNJA V DECEMBRU

DE	%
Elekt. roč. orodje	112,3
Števeci	108,7
Stikala	108,9
Telefonija	87,8
Mehanizmi	138,4
Skupna prod. delov	107,3
Skupaj	101,8

Obrat električnega ročnega orodja je tudi decembrski plan dobro izpolnil. Presežen je bil za 12,3%. Obrat števec je tako kot v prejšnjim mesecih zaradi povečane proizvodnje brez rebalansa plana, plan za ta mesec presegel 8,7 odst. Obrat stikal je mesečni plan presegel za 8,9%. Podrobnejši pregled po posameznih pozicijah nam kaže, da z doseženo vrednostjo ne morejo biti zadovoljni. Plana ne izpolnjujejo predvsem pri domačih kontaktorskih vrstah, paketnih stikalih, instalacijskem odkopniku ED in avtomatskem kontaktorju VKMO. Vzroki za neizpolnjevanje plana pri navedenih pozicijah so še vedno isti; pomanjkanje repromateriala, ulitkov in sestavnih delov od kooperantov. Obrat telefonije tudi v tem mesecu ni uspel izpolniti mesečne planske obveznosti. Plan so izpolnili z 87,8% predvsem zaradi nedobavljenega materiala. Obrat mehanizmov je eksterni plan presegel za 38,4%. Zaradi nujnosti naročil za izvoz je

bilo tudi tokrat izdelano precej več števecov pogovorov, kot so jih planirali.

PROIZVODNJA V LETU 1972

DE	%
Januar	102,2
Februar	112,5
Marec	104,3
April	89,5
Maj	105,4
Junij	101,0
Julij	112,5
Avgust	101,3
September	110,2
Oktober	104,1
November	106,9
December	101,8
Skupaj	104,0

Povprečna dnevna proizvodnja je bila v tem mesecu nekoliko nižja, vendar še vedno za 19,3% večja kot decembra lani. V letu 1972 je bila povprečna dnevna proizvodnja za 27,3% višja kot v letu 1971.

PRIMERJAVA Z LANSKO PROIZVODNJO

DE	%
Elektr. roč. orodje	144,1
Električne storitve	24,3
Stikala	137,0
Telefonija	121,0
Mehanizmi	113,4
Skupna prod. delov	79,6
Ostale storitve	80,2
Skupaj	121,2

V letu 1972 je bil fizični obseg proizvodnje za 21,2% večji kot v letu 1971. Proizvodnjo so najbolj povečali v ERO in števcih.

Za leto 1973 znaša plan tovarne 814.182,00 dinarjev. Ocenjujejo, da bo v fizičnem pogledu letošnja proizvodna zadolžitve za 13—14% večja od lanske proizvodnje.

V januarju bo treba proizvoditi za 58.204,585 dinarjev. Na osnovi izkušenj od prejšnjih let vidimo, da se pojavijo v proizvodnji ob prehodu v novo leto težave, zato se moramo vsi truditi, da bodo obrati dobili potreben repromaterial in sestavne dele, tako da bodo te težave manjše in bo začetek leta čimbolj ugoden.

KRATKE VESTI

ZARADI PROIZVODNJE BARVNIH TELEVIZORJEV EI OGRŹA SVOJO LIKVIDNOST

Elektronska industrija iz Niša bo letos izdelala 10.000 barvnih televizorjev za domači trg. Gre za tri vrste teh televizorjev, ki bodo naprodaj z imeni Spekter-Color, Spekter Color-special in Coloreta 90. Ustrezno so že začeli serijsko izdelovati potrebne sestavne dele, vendar pa bo podjetje lahko izdelalo toliko televizorjev le, če bo imelo na voljo dovolj obratnih sredstev. Le-ta pa so odvisna od tega, koliko denarja bo za kreditiranje prodaje, saj je zdaj na primer dala niška elektronska industrija za kreditiranje prodaje skoraj 400 milijonov dinarjev svojih sredstev, s čimer je ogrozila svojo likvidnost.

MOJCA SMOLEJ justira releje v obratu telefonskih elementov na Blejski Dobravi

» Elektromehanika « Kranj

Informativni sestanki

Prvi informativni sestanek je bil slabo obiskan. Sestanki bodo sklicani po potrebi enkrat ali dvakrat mesečno.

V želji, da se v kranjski tovarni izboljša informiranje, so družbeno politične organizacije in uprava tovarne sklenili, da bodo enkrat ali dvakrat mesečno sklicani informativni sestanki. Kot je povedal glavni direktor, imajo sestanki namen, da vsakdo lahko vpraša vse, kar ga zanima. Pri tem nobeno vprašanje ni nepomembno, zato nobeno vprašanje ne bi ostalo brez odgovora. Sestanki naj dajo možnost vodilnim delavcem tovarne, da pojasnijo svoje ukrepe in odločitve in, da zvedo mnenje ljudi o svojih ukrepih.

Sestanek je obiskalo samo 22 ljudi, čeprav je bilo vabilo objavljeno v informativnem listu in prek ozvočenja. Vse kaže, da je večina pripravljena sprejemati informacije samo med delovnim časom. Tak odnos bo treba spremeniti, ker je delovni čas treba v čim večji meri koristiti za redno delo, za ostale zadeve pa porabiti tudi del prostega časa.

Na sestanku so bila postavljena vprašanja in dani odgovori o

— gradnji obrata za elektromehanično telefonijo na Laborah,

— problemih preselitve obratov in delavnic,

— o racionalni uporabi

strojnega parka in izločitvi starih strojev,

— problemih ocenjevanja po novem sistemu nagrajevanja,

— vprašanju delovne discipline, predvsem zaradi pre slabega nadzorstva nadrejenih (pri zadnjem obhodu, ko se je izvajala kontrola, je bilo ugotovljeno, da dokaj ljudi ni delalo, zato se bo v prihodnje v takih primerih njihove nadrejene poklicalo na odgovornost),

— izboljšanju zdravstvene nega varstva zaradi predolgega čakanja v ambulanti,

— organiziranju temeljnih organizacij združenega dela,

— prodaji izdelkov in konjunkture,

— vprašanju zasebnih kooperantov ter odnos do njih,

— vprašanju prostorov za nabavno področje, sprejem in odpremo,

— odnosu Iskre do Vege in vprašanju proizvodnje laserja,

— sodelovanju s svetovnimi proizvajalci električnega orodja.

Ob zaključku je bilo dogovorjeno, da bo naslednji sestanek organiziran 1. februarja 1973 ob 14,15 uri.

Vsak član kolektiva lahko vprašanja tudi napiše in jih odda pred sestankom v oddelku za informacije v kadrovskem področju.

N. Pavlin

III. konferenca predstavnikov inozemske mreže ZP ISKRA

(Nadalj. in konec iz štev. 2)

Vsaka velika inozemska firma bi lahko bila zadovoljna, če bi imela toliko kvalitetnih kadrov zbranih v »zunanji trgovini«, je dejal v razpravi na »svetovni konferenci« Iskre Jože Preželj — in verjamemo mu! V razpravi je bilo več kot enkrat poudarjeno, da so le kvalitetni kadri (od razvoja, proizvodnje do trgovine) glavno jamstvo za izvršitev vseh načrtov!

Treba se je zamisliti tudi nad dejstvom, da predstavlja izvoz iz leta v leto večji delež v naših prodajnih rezultatih in zato tudi posledice niso več samo malenkostne! Danes delež izvoza pomeni 20 % blagovnega prometa, l. 1976 pa bo ta delež že kar 35 %! Ta ugotovitev postaja vse bolj odločujoča tudi za likvidnost podjetja in ima zato vedno večji vpliv na nemoteno nabavo repromateriala za proizvodnjo.

Jože Hujs je v svoji razpravi pohvalno ocenil delo ZT organizacije in rezultate posvetovanja, ki da so »kvalitetno pripravljene in ohrabrujoči«, zahteval pa je dodatne napore za izvoz intelektualnega dela, za izbalanciranje izvoz — uvoz v korist izvoza in, da se iz izvoza iztrži čimveč profita; doseči je treba v obeh smereh čim ugodnejše cene! Dosedanja usmeritev in politika Iskre na investiranje v zunanji trg je bila pozitivno ocenjena, postaja pa danes ekonomska nuja nadaljevati z vlaganji v tržišča dežel v razvoju, pri čemer je treba spremeniti oblike nastopanja na teh trgih in pričeti s proizvodno dejavnostjo, kooperacijami, izvozom pameti (tehnologija — licence, know-how). Nadalje je Jože Hujs z zadovoljstvom govoril o kvaliteti kadrov, ki delajo v Iskrini zunanji trgovini in pozival za pridobivanje še dodatnih novih kadrov. Na koncu svojega izvajanja se je obrnil na vse ZT delavce rekoč: »Zunanje trgovinska organizacija IC je naša, iskrška organizacija, zato nikdar ne pozabite tega, da ste zunanja trgovina Iskrine proizvodnje!»

Franc Dobnikar je opozoril prisotne predstavnike še na druge možnosti izvoza Iskrinih proizvodov, zaradi česar je potrebno tesno sodelovanje proizvajalcev in ZT. Vladimir Klavs je vzpodbujal delovanje za izboljšanje cen naših artiklov sedaj, ko se je Iskra v svetu že afirmirala in si pridobila ime. ZT naj, po njegovih besedah, pomaga proizvodnji tudi pri pridobivanju dodatnega znanja. Zagotovil je vsekakor podporo tovarne za pridobivanje novih kvalitetnih kadrov, dočim pa je »finančna podpora pač odvisna od ustvarjenega dobička pri izvozu.«

»Zavedamo se, čigavi smo, da delamo v imenu 18.000 Iskrinih delavcev«, je izjavil Metod Rotar in dejal, da v ZT ne obstaja noben lasten dobičarski interes, temveč samo skupni iskrški interes. Pozval je vse navzoče direktorje proizvodnih organizacij v skupne investicije v ZT mrežo in v kadre, ki naj se za ZT prvenstveno kadrujejo iz naših tovarn, za naše tovarne.

Stane Pavlin je pozval na tesnejše sodelovanje proizvajalce elementov in sestavnih delov s proizvajalci finalnih izdelkov za bolj organiziran nastop na zunanjih trgih.

»Ne samo izvoz, temveč kontinuiran, trajnejši izvoz šele lahko nudi trdnejšo programsko rast proizvajalcem elementov«, je dejal Franc Košir ter pozval delavce v ZT, da prodajo usmerijo k potrošnikom elementov in ne samo k proizvajalcem, katerim pomenijo naše dobave samo prehod prek lastnih izpadov proizvodnje, zato je tak izvoz dokaj nesiguren na daljše obdobje.

Erik Vrenko je vse prisotne pozval, zaradi nalog Iskre, k razčiščenju delovnih pogojev RR dejavnosti.

Tudi Andrej Pardubsky se je zavzel za tesnejše povezovanje med proizvajalci elementov in proizvajalci finalnih izdelkov ter pri tem poudaril, da predvidena organizacija »branžnih podjetij« v marsičem rešuje ta vprašanja ter pozval še ostale, da se priključijo izvedeni asociaciji Avtomatika—Elementi.

»Izredno pozdravljamo in podpiramo reorganizacijo Iskre v »branžna podjetja«, je poudaril na sestanku delavec ZT v IC, z direktorji proizvodnih organizacij v sredo 20. 12. 72 ob zaključku »Iskrine svetovne konference«, in dejal, da je taka branžna usmeritev Iskre tudi lahko garancija za izvršitev srednjeročnega programa izvoza Iskre!

Marjan Henigman je pozval predstavnike ZT Iskre, naj posvetijo večjo pozornost tistim organizacijam, ki ne dosegajo svojih izvoznih zadolžitvev, da izravnajo svoje izvozne zadolžitve s potrebami iz uvoza.

Jože Preželj je iz svojih bogatih izkušenj povedal mnogo zanimivega, pri čemer je pohvalil organizacijo Iskrine ZT ter kadre, ki delajo na

tem odgovornem področju. Poudaril je dejstvo, da je aktivna izvozna orientacija Iskre močno jamstvo za njeno nadaljno rast in uveljavitev doma in v svetu. »Branžna organizacija Iskre je nujnost«, je poudaril, ko je govoril o podobnih procesih v svetu.

»Ambicije v izvozu lahko Iskra izpolni le z vedno novimi artikli, to se pravi z vlaganjem v razvoj«, je dejal Jože Preželj in pri tem navedel tale primer: Japonska kupi na eno izvožno licenco 100 licenc, ZDA pa na eno uvožno izvozi 8 licenc, vendar pa Japonci izdelek po licenci (ZDA) izdelajo hitreje in bolj kvalitetno, kar je pač zasluga močnega japonskega razvoja! Iskra mora zato zbirati informacije iz vsega sveta, iz česar naj nastaja njen program. »Danes se industrijska družba spreminja v družbo informatike in znanja«, je zaključil svoja izvajanja.

Smiljan Pečjak (predstavniki v Venezueli) je posebej poudaril potrebno veliko skrb za kvaliteto izvoznih artiklov, kajti problemi kvalitete so v deželah v razvoju prav tako dnevno prisotni. »Ne najmodernejše, vendar pa kvalitetno!« Reklamacije zbijajo renome firme in škodijo ugledu celotne kompanije.

Silvo Hrast se je dotaknil pomembnega področja: rotacije kadrov v zunanji trgovini, ko se morajo predstavniki firme v določenem času iz inozemstva vrniti na delovna mesta v domovino. Tako so danes pravila v SFRJ, ki pa za Iskre niso najprimernejša, saj hitra reelekcija nikakor ne more biti racionalna. Zato bi moralo veljati, da je dober Iskra, tudi dober državljani SRS in SFRJ in bi za odpoklice iz inozemstva morala biti pristojna le Iskra. Navedel je dejstvo, da so družine Angležev že več generacij izven Otoka, pa so še vedno dobri Angleži!

Silvo Hrast je tudi izredno pozitivno ocenil tako delovno konferenco ZT delavcev Iskre in vzpodbudil k pogostejšemu sklicevanju, kajti osebni kontakti močneje povezujejo in vzpodbujajo k dodatnim naporom!

Posvet je zaključil Gojmir Blenkuš ter obljubil vsem organizacijam pismene zaključke s tega posveta.

I. S.

KRATKE VESTI

MARIBORSKI »PRIMAT« NAMERAVA PROIZVAJATI PRALNE STROJE

Predstavniki mariborskega podjetja »Primat« in švicarske firme »Schulthess« iz Züricha se dogovarjajo o možnosti sodelovanja v proizvodnji avtomatskih pralnih strojev po licenci švicarske firme. Kolikor se bosta partnerja sporazumela, bo v Mariboru že v prihodnjem letu stekla proizvodnja pralnih strojev.

Osnutek kodeksa samoupravljalcev SFRJ

I.

1. člen

Mi, samoupravljalci, bomo s svojimi akcijami in z ravnanjem zagotovili, da bo v proizvodnih odnosih in pri delitvi, pri organiziranju dela in družbe, pri odločanju o vsakodnevni medsebojni odnosih, pomenil človek človeku vselej najvišje bitje, da bodo njegove človeške in samoupravne pravice ter osebna sreča najvišji cilj vseh naših akcij in našega boja.

S svojim delom, samoupravljanjem, opredeljevanjem odnosov v delitvi, s svojim osebnim zavzemanjem bomo uveljavljali takšne odnose in takšen način ter organizacijo proizvodnje in družbe, v kateri nobenemu posamezniku ne bo možno odvzeti rezultatov njegovega sodelovanja pri delu — niti s pomočjo dominacije, eksploatacije — ali na katerikoli način prisvajati rezultate tujega dela.

Naša dolžnost in pravica je, da ustvarjamo ekonomske in socialne pogoje za razvoj tistih sposobnosti, ki jih posamezniki imajo, da stalno zagotavljamo vsestranski razvoj delovnih in ustvarjalnih sil ter potreb ljudi, da usklajujemo nasprotja med posameznikom in družbo, med osebnimi in družbenimi interesi, da med seboj razvijamo take humane odnose in ustvarjamo takšne skupnosti, v katerih bomo uresničili svojo polno osebno in družbeno svobodo.

2. člen

V samoupravni družbi, ki jo gradimo, pomeni delo in rezultati dela osnovo družbenega položaja človeka, osnovo upravljanja z zadevami združenega dela in z družbenimi zadevami.

Delo ter rezultat živiga in minulega dela so kriterij delitve dohodka.

Pri uporabi načela delitve po delu upoštevamo kot osnovo družbeno priznano delo.

S svojim vsakodnevnim delom, z odločanjem, s svojo celotno družbeno akcijo se bomo v skladu z možnostmi zavzemali za elemente delitve po potrebah na področju izobraževanja, zdravstvenega varstva, otroškega varstva in na drugih področjih, kjer mora priti do veljave naša samoupravljaljska solidarnost.

Pri delitvi po delu in rezultatih dela izhajamo iz tega, da le-ta ne pomeni samo družbeno priznanega dela, temveč da upošteva tudi določeno učinkovitost uporabe družbenih sredstev, da bi tako zagotovili skupno družbeno reprodukcijo.

S pomočjo družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov bomo prišli do skupnih kriterijev in okvirnih meril delitve.

Za nas je nedotakljivo načelo, da ima vsakdo pravico svobodno izbirati delovno mesto in mesto prebivanja, da se svobodno odloča o poklicu in da mu gre mesto, ki ustreza njegovim sposobnostim.

Zagotavljanje pravice do dela in omogočanje konkurence po sposobnostih je dolžnost nas in naših organizacij oziroma celotne družbe. Ustvarjanje možnosti za polno zaposlenost je naša dolžnost.

Pravica do osebnega dela s sredstvi za delo v zasebni lastnini je element družbene reprodukcije; priznavamo ga v obsegu, ki ne ruši osnovnih samoupravnih odnosov in ne ogroža našega osnovnega cilja — osvoboditve dela.

3. člen

Podružbljanje osnovnih sredstev za proizvodnjo in delovnih pogojev je za nas nujna osnova osvobajanja dela in samoupravljanja, vendar pa le prvi korak na poti k osvoboditvi dela.

Mi, samoupravljalci, upravljamo s sredstvi v družbeni lasti kot s skupnimi sredstvi, in to v svojem in v splošnem interesu, s čimer opravljamo pomembno družbeno funkcijo, upoštevaje pri tem določena družbena pravila ravnanja.

Sodimo, da so družbena sredstva, s katerimi delamo, del skupnih družbenih proizvodnih sredstev, zavljo česar je naša dolžnost, da s tem imetjem poslujemo kot dobri gospodarji — samoupravljalci; da za to imetje skrbimo kot za stvar, ki je splošnega pomena za celotno samoupravno družbo in ne

samo za organizacije združenega dela, ki s temi sredstvi neposredno upravljajo; dolžnost, da skrbimo za razvoj in akumulacijo ter s tem za krepitev družbenih materialnih osnov za proizvodnjo in za poslovanje; dolžnost, da spoštujemo družbene potrebe in skupne interese; da ustvarjamo čedalje boljše delovne in življenjske razmere delavcev; dolžnost, da na določen način ravnamo z drugimi samoupravljalci pri srečanjih na tržišču, ter druge dolžnosti, za katere se samoupravno in demokratično dogovorimo.

Sodimo, da z družbenim značajem sredstev za proizvodnjo ni združljivo njihovo zapiranje v ožje meje (organizacije združenega dela, lokalne in regionalne meje) in monopoliziranje upravljanja s temi sredstvi kot tudi ne preprečevanje svobodnega kroženja teh sredstev pa tudi ne njihova uporaba za dominacijo in eksploatacijo.

Borili se bomo proti sleherni zlorabi, ogrožanju ali privatizaciji družbene lastnine, da bi si tako kdorkoli na nedovoljen način pridobil materialne koristi, proti drugim privilegijem ali oblasti nad ljudmi, proti dominaciji in eksploataciji.

4. člen

Mi, samoupravljalci Jugoslavije, živimo v skupnosti svobodno združenih in enakopravnih narodov in narodnosti.

Odnos med narodi in narodnostmi pojmuje kot del samoupravnih odnosov, s svojim delovanjem jih ustvarjamo in razvijamo, pri čemer težimo za: ohranitvijo in utrditvijo revolucionarnih pridobitev bratstva in enotnosti ter enakopravnosti naših narodov in narodnosti; za nadaljnjim razvojem in utrditvijo nacionalnih svoboščin in pravic; za krepitev ideje in prakse o skupnosti naših narodov na podlagi skupne revolucije in novejšje zgodovine, enotnosti našega revolucionarnega gibanja, samoupravnega opredeljevanja in skupne graditve sedanjosti in bodočnosti; za humanimi odnosi med ljudmi vseh naših narodov in narodnosti.

Smo proti slehernemu nacionalističnemu, šovinističnemu, separatističnemu in hegemonističnemu ravnanju, saj nam naša zgodovinska spoznanja in izkušnje izpričujejo, da pomenijo nacionalizem in šovinizem, prav tako pa tudi nacionalna neenakopravnost in dušenje nacionalne individualnosti veliko prepreko razredni solidarnosti in bratstvu delavcev.

V samoupravni in večnarodni skupnosti zato vidimo velike možnosti za krepitev humanizma v odnosih med ljudmi in narodi.

Pomembna značilnost naše socialistične revolucije je povezanost boja za socialno in narodnostno osvoboditev na podlagi razrednih interesov delavskega razreda.

Izhajajoč iz spoznanja, da ne more biti svoboden niti tisti narod, ki tlači drugi narod, se zavedamo, kako zelo je v interesu samoupravljalcev vsakega našega naroda in naše narodnosti ter nas vseh, da se politika nacionalne enakopravnosti dosledno urušuje. Zavljo tega se bomo borili ne le proti kakršnikoli diskriminaciji na nacionalni podlagi, borili se bomo za ustvarjanje materialnih in drugih pogojev, da bi mi, samoupravljalci in člani katerekoli narodnosti imeli enake možnosti za nemoten družbeni, ekonomski, politični, kulturni in osebni razvoj.

Naša razredna solidarnost in medsebojna pomoč v naši samoupravni socialistični večnarodni skupnosti ne poznata nacionalnih meja. Etnična, nacionalna in podobna pripadnost ne morejo biti osnova za privilegije niti podlaga za diskvalifikacijo pri opravljanju katerekoli zadeve, ki jo imamo zaupano ali pa jo opravljamo mi, samoupravljalci.

5. člen

Samoupravna socialistična družba je odprta družba.

Interes samoupravljanja in nas, samoupravljalcev, terja, da so temeljne in druge organizacije združenega dela kot tudi občine in druge družbenopolitične skupnosti odprte za samoupravljalce in njihove organizacije

združenega dela iz drugih družbenopolitičnih skupnosti.

V interesu nas, samoupravljalcev, je, da uresničujemo načela o svobodni gibljivosti dela, proizvodov in sredstev, o svobodnem cirkuliranju progresivnih in humanih idej, o dostopnosti znanja in o možnosti pridobivanja izobrazbe, neglede na socialni položaj družine, o dostopnosti samoupravnih funkcij za vse.

6. člen

Zavedajoč se, da je v našem interesu tehnološko izpopolnjevanje proizvodnega procesa in krepitev proizvodnih sil ter dvig produktivnosti dela, da je to pogoj tudi za to, da premagamo siromaštvo ter da usmerjamo proizvodjalne sile in razvoj človeških potreb, na stečaj odpiramo vrata pridobitvam znanstveno-tehnološke revolucije; postati moramo njeni uporabniki in nosilci. To terja od nas, da delamo, upravljamo in delimo tako, da bomo lahko stalno posodabljali svoja delovna sredstva, da se bomo neprestano tehnično izobraževali, da bomo utirali pota znanosti in strokovnim ljudem, da bomo uvajali moderno organizacijo dela in učinkovito poslovanje.

Ko razvijamo nove proizvodjalne sile na pridobitvah sodobne tehnologije, znanosti, avtomatizacije in kibernetike, moramo samoupravljalci zagotoviti polno nadvlado nad njimi. To terja od nas, da uveljavimo dominacijo naših interesov in samoupravnih pravic pri odločanju, da se neprestano izobražujemo za moderno, učinkovito proizvodnjo in za razvitejšo samoupravljanje, da se bori proti vsem oblikam monopola in uzurpacije naših samoupravnih pravic, da zavarujemo delovno in življenjsko okolje ter da humaniziramo delovne in življenjske razmere v celoti.

II.

7. člen

Naš neposredni interes je, da se samoupravljanje ne omeji in izolira v proizvodnih enotah in v ožjih skupnostih, temveč da prerasi iz parcialnega in neenotnega v univerzalni sistem samoupravnih družbenih odnosov. Zavljo tega moramo mi, delovni ljudje in občani, kot samoupravljalci na vseh ravneh družbene organizacije, na vseh stopnjah samoupravnega odločanja neposredno in prek izvoljenih delegatov graditi sistem samoupravljanja in organizacijo samoupravljanja tako, da bo zajel in integral vse delovne ljudi na vseh področjih združenega dela, v gospodarstvu in izven gospodarstva, v delovnih in v družbenopolitičnih skupnostih.

Imperativ časa, v katerem živimo je, da se s pomočjo samoupravnih sporazumov, dogovorov, neposredno in prek svojih asociacij in institucij med seboj združujemo, da določimo skupno ekonomsko politiko, da usklajujemo svojo dejavnost in da ustvarjamo splošne pogoje za odločanje o pogojih proizvodnje.

Zavljo tega ne more biti naš interes omejen samo na ozko področje proizvodno-ekonomskih enot, na ožje področje ali na krajše obdobje, saj nam to ne zagotavlja niti trajne niti zadovoljive niti ekonomske niti politične eksistence. Naš interes je povezan z uspešnostjo našega samoupravnega gospodarstva, povezan je z učinkovitostjo »skupnega jugoslovanskega proizvajalca« v mednarodnih merilih, z učinkovitostjo, ekonomsko močjo, družbeno razvitostjo in stopnjo humanizacije jugoslovanske socialistične družbe, z družbeno integracijo na podlagi interesov združenega dela.

8. člen

Mi, samoupravljalci, se združujemo v svoje organizacije združenega dela, da bi tako povezovali delovne in samoupravne funkcije, nujna pogoja za osvoboditev dela, da bi tako uveljavili pravice, dolžnosti in odgovornost slehernega samoupravljalca.

Vsaka organizacija združenega dela je avtonomna in enakopravna v odnosih z drugimi organizacijami združenega dela. Neodtujljiva pravica do samoupravljanja in družbeno-lastniška materialna osnova sta bistvo in pogoj te avtonomije in enakopravnosti. Tržne vezi med organizacijami združenega

dela so važen pogoj avtonomije in enakopravnosti organizacij združenega dela, enotno jugoslovansko tržišče, na katerem svobodno krožijo naši proizvodi in na katerem obstaja svobodno gibanje proizvodnih dejavnikov — dela in sredstev — jemljemo kot pogoj za graditev naše celotne družbe na načelih samoupravljanja. Borili se bomo proti kakršnemu koli zapiranju pred tehničnim progresom, sposobnostmi, znanjem in pred naprednimi idejami, ki prispevajo k splošnemu družbenemu napredku samoupravljavcev.

Ko bosta dve ali več naših organizacij stopali v poslovne odnose, ki vključujejo skupno vlaganja ali kombiniranje dela ene in sredstev druge organizacije, se bomo zavzemali, da takšnim združevanjem dela in sredstev ne bomo porušili ali ogrozili osnovnih samoupravnih interesov delovnih kolektivov in ne osnovnih samoupravnih pravic samoupravljavcev. Sodimo, da je treba pri vseh takih poslovnih odnosih s pogodbnimi in s samoupravnimi sporazumi predvideti in urediti razmere in odnose tako, da bodo spoštovani interesi in volja samoupravljavcev.

Ne bomo dovolili, da bi se za samoupravljanjem skrivala samovolja in neodgovornost za ravnanje, razmetavanje pri razpolaganju z družbenimi sredstvi, prav tako pa tudi ne poskusi, da bi kdo izkoriščal samo pozitivne učinke svojega dela, tveganja za negativne poslovne učinke pa valil na druge delovne ljudi in njihove organizacije ali družbenopolitične skupnosti.

9. člen

S tem, da delamo in upravljamo s sredstvi za proizvodnjo v družbeni lasti, ustvarjamo dohodek in možnosti, da odločamo o celotnih rezultatih svojega dela, všteti tudi odločanje o delitvi dohodka na osebne dohodke in na del za nadaljnje širjenje proizvodnje in za zadovoljevanje splošnih in skupnih potreb.

Ustvarjeni dohodek vsake organizacije združenega dela pomeni materialno podlago naše pravice, da odločamo o pogojih našega dela in o dohodku.

Dohodek naših organizacij združenega dela formira družbeni dohodek naše družbe. Povezanost nas, samoupravljavcev katerekoli organizacije združenega dela, z usodo skupnega dohodka — in obratno — povezanost našega dohodka z naporji, uspehi in neuspehi drugih organizacij združenega dela nas usodno povezuje med seboj ter daje načelom sodelovanja vzajemnosti in solidarnosti trdno materialno, moralno in človeško osnovo. Kot proizvajalci in samoupravljavci ne nosimo samo posledice in ne izkoriščamo samo rezultatov svoje dejavnosti, temveč tudi rezultate in napake drugih proizvajalcev, saj smo med seboj povezani v proces družbene proizvodnje in celotne družbene reprodukcije. Prek dohodka nosimo posledice ne samo naše aktivnosti ali neaktivnosti, temveč tudi posledice učinkovitosti ali neučinkovitosti celotne družbenopolitične nastave, vseh nosilcev družbenoekonomske politike, zlasti pa razvojne politike in planiranja. Zavaljo tega je naše sodelovanje pri odločanju o vseh družbenih zadevah in v vseh družbenopolitičnih skupnostih temeljni pogoj za uveljavljanje naše pravice, da odločamo tudi o dohodku in o celotni samoupravni organizaciji gospodarstva in družbe.

Osnovna družbena vsebina načela neodtujljivosti dohodka je v tem, da moramo uveljaviti odnose, ki bodo preprečevali odtujevanje presežka dela neposrednim proizvajalcem s pomočjo odločitev arbitrov, monopolnega položaja in z drugimi ukrepi, ki niso združljivi z načeli in etiko samoupravne družbe.

Dohodek ustvarjamo v medsebojnem tekmovalstvu za produktivnost, kvaliteto proizvodov in za zadovoljevanje povpraševanja in potreb po posameznih proizvodih.

Dohodek in osebni dohodki predstavljajo materialno osnovo in vir sredstev za formiranje skladov solidarnosti samoupravljavcev za reševanja problemov tehnoloških presežkov in nezaposlenosti, za zagotavljanje določenih osebnih dohodkov in za druge podobne namene.

Delitev dohodka je javna funkcija. Zavzemali se bomo za javnost splošnih aktov, pravilnikov, družbenih dogovorov in samouprav-

lih sporazumov o delitvi dohodka ter za to, da bodo javnosti dostopni podatki o delitvi na osebne dohodke in na sklade v organizacijah združenega dela. Da bi obvarovali dohodek pred poskusi odtujevanja s pomočjo izkoriščanja težkega položaja delovne organizacije, monopolnega položaja in drugih oblik zajemanja, ki so v nasprotju z načeli samoupravne družbe, bomo uveljavili skupno družbeno kontrolo nad dogovori in samoupravnimi sporazumi, ki zadevajo samoupravne pravice ali pa se z njimi zajema dohodek delovnih ljudi in njihovih organizacij.

Kriterije in merila delitve bomo v širših gospodarskih celotah in v družbenopolitičnih skupnostih usklajevali s pomočjo samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov.

Vsak delavec ima pravico do osebnega dohodka v skladu z načelom delitve po delu in rezultatih dela, v odvisnosti od njegovega dela in osebnega prispevka k uspehu in razvoju organizacije združenega dela, ki ga je dal s svojim celotnim, torej sedanjim in minulim delom v njej ter v odvisnosti od splošne ravni produktivnosti dela in doseženega družbenega razvoja. Samoupravljavci bodo sami opredeljevali medsebojne odnose na podlagi pravice do osebnega dohodka iz minulega in živega dela ter kriterije za udeležbo pri delitvi sredstev za osebne dohodke, tako da bodo imeli v enakih pogojih in za enake rezultate dela pravico do enakega osebnega dohodka.

Kriterij rezultatov in prispevkov delavcev k rezultatom in razvoju organizacije združenega dela bomo uporabljali hkrati z načelom vzajemnosti in solidarnosti.

Zagotovili bomo, da bo osebni dohodek delavcev dovolj velik za zadovoljevanje osnovnih eksistenčnih potreb njih in njihovih družin.

10. člen

Temeljne organizacije združenega dela, v katere se organiziramo, se med seboj povezujejo in samoupravno združujejo v sestavljene asociacije in v različne oblike sodelovanja s pomočjo samoupravnega sporazumevanja ter na podlagi trajnih skupnih interesov in prednosti, ki jih integracija in koordinacija zagotavljata včlanjenim organizacijam in posameznim članom.

Zavzemamo se, da se zbornice, poslovna združenja, samoupravne skupnosti, skladi, veliki sistemi, poslovne skupnosti, poslovne banke in druge poslovne in proizvodne asociacije kot mesto dogovarjanja, usklajevanja, racionalnega usmerjanja naporov in sredstev za uresničitev naših interesov in splošnih ciljev, organizirajo po načelih, ki zagotavljajo učinkovit vpliv in odločanje samoupravljavcev in organizacij združenega dela.

Izhajamo iz načela prostovoljnosti kot pravila ob vključevanju organizacije združenega dela v širše asociacije, izhajamo iz načela enakopravnosti samoupravljavcev in enakopravnosti njihovih asociacij predvsem glede omejenih razvojnih možnosti in realizacije njihovih proizvodov ter iz spoznanja o nujnosti funkcionalnega horizontalno-vertikalnega povezovanja.

Naša profesionalna in strokovna združenja, ki jih ustanovljamo kot sredstva za usklajevanje in izpovedovanje naših interesov ter razvijanje naših potreb in ustvarjalnih potencialov, bomo zasnovali na samoupravnih načelih.

11. člen

Samoupravne interesne skupnosti organiziramo zato, da bi se uveljavili neposredni samoupravni odnosi med delovnimi ljudmi v teh dejavnostih in uporabniki njihovih storitev na drugih področjih družbenega dela. Načelo svobodne menjave dela med delovnimi ljudmi v materialni proizvodnji in delovnimi ljudmi v družbenih dejavnostih ter samoupravno združevanje, da bi uresničili skupne interese, morata postati podlaga za zagotavljanje osebnih in skupnih potreb ter za izenačevanje družbenoekonomskega samoupravnega položaja delavcev družbenih dejavnosti z drugimi delovnimi ljudmi.

Pospševali bomo takšno samoupravno organiziranje interesnih skupnosti, v katerih bodo delovni ljudje in občani — uporabniki storitev zagotavljali svoje potrebe; ter v ta namen skupaj z delovnimi kolektivi ali dele-

gati organizacij združenega dela, ki nudijo storitve, urejali svoje medsebojne pravice in dolžnosti v interesnih skupnostih, upravljali z zadevami interesnih skupnosti in s sredstvi, formiranimi iz prispevka zanje in iz drugih virov, namenjenih uresničevanju ciljev, zaradi katerih so bile ustanovljene.

Skupščine interesnih skupnosti morajo zrasti iz delegacij delovnih ljudi združenega dela.

Zavzemali se bomo za integriranje interesnih skupnosti na širšem teritorialnem območju, saj lahko to zaradi njihove narave in pomena znatno prispeva k večji specializaciji in k boljšemu opravljanju funkcij, zaradi katerih so bile ustanovljene.

12. člen

Sredstva za razširitev materialne proizvodnje organizacij združenega dela niso samo podlaga za razširjanje samoupravljanja v njih, temveč so tudi podlaga za razširitev in krepitev samoupravne družbe kot celote.

Odločanje o sredstvih družbene reprodukcije (izločanje, akumulacija, koncentracija sredstev, skupna vlaganja, oblike zbiranja prostih sredstev in podobno) temelji na podlagi interesov samoupravljavcev v organizacijah združenega dela in v družbenopolitičnih skupnostih ter na samoupravnih odločitvah in družbenih dogovorih.

Ko kot samoupravljavci združujemo sredstva, da bi uveljavili določene interese širšega ali splošno družbenega pomena, in ko za upravljanje s temi sredstvi formiramo posebne organizacije, samoupravne interesne skupnosti, se zavzemamo za uveljavitev učinkovite oblike sodelovanja organizacij združenega dela pri upravljanju s temi organizacijami.

Ko izhajamo iz interesov organizacije združenega dela in iz nujnosti usklajevanja na ravneh nad osnovnimi organizacijami, kar opravljajo te organizacije same, poudarjamo naše stališče o nujnosti širših ukrepov za samoupravno usmerjanje gospodarskih procesov, o nujnosti družbenega planiranja s pomočjo družbenega dogovarjanja in sporazumevanja ter sodelovanja organizacij združenega dela.

Sodimo, da je naše zavestno usmerjanje in urejanje ekonomskih in drugih družbenih tokov nujno potrebno, da bi lahko usklajevali družbeni razvoj in uresničevali družbene cilje, da bi pospešili razvoj materialnih in proizvodnih sil ter dvignili produktivnost dela, prav tako pa tudi zato, da bi lahko načrtovali družbeni razvoj v širšem smislu. Družbeno planiranje in pripravo projekcij razvoja v družbi kot celoti bomo zasnovali na samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju, na aktivnosti nas in naših organizacij ter asociacij združenega dela, profesionalnih, družbenopolitičnih in drugih organizacij.

Osnovni cilj družbenega usmerjanja reprodukcije in družbenega planiranja na podlagi samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov je usklajevanje razvoja ter odstranjevanje posledic neenakomernega ekonomskega in družbenega razvoja.

13. člen

Samoupravljavci se zavedamo, da moramo v sodobnih družbenih razmerah svoj družbenoekonomski položaj in svojo samoupravljavsko aktivnost uresničevati tudi s tem, da se opiramo na organizirano in institucionalizirano politično oblast. Zato se moramo organizirati tako, da bi politična oblast kar najbolj neposredno izhajala iz samoupravnih odnosov in da bi uveljavljali svoj odločilni vpliv pri opravljanju funkcij družbenopolitičnih skupnosti v občini, pokrajini, republiki in v federaciji. Od tega, v kakšnem obsegu in na kakšni stopnji je uveljavljeno naše sodelovanje in interesi združenega dela, je odvisno, kako premagujemo odtujenost proizvajalcev od političnega odločanja, od tega je odvisna raven, do katere smo prišli pri podružbljanju politike.

Vedoč, da se v družbenopolitičnih skupnostih sprejemajo sklepi, da se usklajuje in usmerja razvoj družbe, da se tu srečujejo različni družbeni interesi in različno delo v družbi, da se tu opravlja delitev dela sredstev in pogojev za delo, od česar so odvisni splošni pogoji dela in proizvodni naporji kot tudi

stabilen in nemoten razvoj, moramo samoupravljavci storiti vse, da bodo družbenopolitične skupnosti postale naše najširše samoupravne asociacije.

Ustanavljali in podpirali bomo dejavnost svobodnih združenj občanov — samoupravljavcev, s pomočjo katerih se s skupnimi naporom in sredstvi zadovoljujejo družbene, strokovne, kulturne, športne, zabavne in druge potrebe ter interesi delovnih ljudi in občanov, in ki preraščajo v dejavnike samoupravljanja.

Izhajajoč iz tega, da v družbenopolitičnih skupnostih uveljavljamo in uresničujemo svojo politično in družbenoekonomsko moč, da jih preobražamo v svoje asociacije, se mi, samoupravljavci, borimo za to, da bi celotno politično odločanje in sistem izhajal iz samoupravno organizirane baze družbe ob neposrednem sodelovanju organizacij združenega dela oziroma nas, samoupravljavcev in naših delegatov.

S tem, ko se borimo, da se v družbenopolitičnih skupnostih uveljavljajo funkcije in organi oblasti delavskega razreda ter organov samoupravljanja, se borimo tudi proti vsem oblikam zapiranja znotraj republik, pokrajin in občin, saj je to v nasprotju z interesi delavskega razreda, narodov in narodnosti, vseh samoupravljavcev. Na podlagi interesov združenega dela bomo suvereno odločali, katere svoje interese bomo uresničevali v posamezni družbenopolitični skupnosti.

14. člen

Naše neposredne interese bomo uresničevali predvsem v občini kot osnovni družbenopolitični in samoupravni skupnosti, v kateri se interesi ljudi pri delu, v kraju prebivanja in kot uporabnikov storitev soočajo, povezujejo in po samoupravni poti združujejo v skupne, združene interese in odločitve. Ustvarjati moramo možnosti in pogoje, da bi lahko svoje številne socialne, kulturne, politične in druge skupne interese ter potrebe uresničevali v samoupravni strukturi občine kot skupnosti interesov in skupnosti solidarnosti.

Občino bomo razvijali tako, da bo postala tisti izhodiščni družbeni okvir, ki nam bo omogočal, da se naši interesi svobodno povezujejo in združujejo tako glede proizvodnje, tehnologije, tržišča in asociacije združenega dela kot tudi glede družbenega združevanja materialnih, političnih, socialnih in kulturnih interesov delovnih ljudi v občini, pokrajini, republikah in v federaciji.

V svojih odnosih in v svojem okolju se bomo stalno zavzemali, da se uveljavi načelo neposredne demokracije, kjeroli za to obstajajo možnosti, v širših družbenih skupnostih pa za uveljavitev in spoštovanje takšnih oblik sodelovanja samoupravljavcev — delovnih ljudi in občanov, kot so referendumi, kolektivna obravnava, organizirano oblikovanje stališč, neposredne volitve vseh naših delegatov in predstavnikov, za uveljavitev načela omejevanja reizbornosti, za dekumulacijo funkcij, za zamenljivost in za neposredno odgovornost volivcem — samoupravljavcem.

Naš cilj je, da krajevno skupnost preobrazimo v samoupravno skupnost, v kateri bomo odločali o vseh sredstvih za skupne potrebe v občini ter o vseh naših interesih in problemih, ki se lahko najuspešneje uresničujejo in razrešujejo v njej.

V krajevnih skupnostih bomo začeli akcije, ki so za nas pomembne. Borili se bomo za demokratizacijo odnosov v krajevni skupnosti in preprečevali, da bi se pretvorila v kakršnokoli obliko oblasti, preprečevali kakršnokoli obliko njene birokratizacije.

15. člen

Pri odločanju o vprašanjih, ki so širšega in skupnega pomena v okviru družbene skupnosti, temeljne samoupravne skupnosti (delovne, krajevne, interesne) izražajo in samoupravno organizirajo ter uresničujejo svoje interese, sodelovanje in vpliv bodisi neposredno bodisi preko delegatov in delegacij.

Osnovna odgovornost delegacij in delegatov je, da se v skupščinah in na zborih delegatov stalno in aktivno zavzemajo za premaganje nasprotij med interesi svojega ožjega okolja in širšimi družbenimi interesi, da z

iskanjem ustreznih rešitev pospešujejo krepitev splošne demokratične in samoupravne integracije družbe.

Samoupravne skupnosti opredeljujejo vsebino in smer uresničevanja nalog ter dajejo delegatom in delegacijam pooblastila, ki pomenijo osnovo za njihovo delovanje.

Delegatskim odnosom je tuje delovanje s stališča ozkih in sebičnih interesov, ki so pod vplivom ožjih vplivnih skupin ali posameznikov, izogibanje širokemu izrekanju samoupravljavcev pa tudi pasiven odnos in ravnanje delegatov in delegacij glede vprašanj, ki so v interesu njihovih samoupravnih skupnosti oziroma delovnih ljudi.

Pri volitvah delegatov je treba razviti medsebojno dogovarjanje kandidatov in samoupravnih skupnosti o programih dela teles širše družbene skupnosti in o smereh njihovega uresničevanja.

16. člen

Da bi dosegli polno uveljavitev pravice do tistega delovnega mesta, ki gre človeku glede na njegove sposobnosti, da bi zagotovili odprtost organizacij združenega dela, uspešen razvoj proizvodnje in družbenih dejavnosti nasploh, razvoj samoupravnega demokratičnega odločanja, bomo uveljavljali objektivna načela pri sprejemanju ljudi na delo in pri njihovi izbiri za javne dolžnosti:

— nihče ne more biti sprejet ali izbran na vodilno delovno mesto, ne da bi sodeloval na odprtem, javnem in zavestno pripravljenem razpisu;

— razpisna komisija in samoupravni organi delujejo in odločajo na podlagi zapisanih načel in zakonov ter svoje zavesti in družbene odgovornosti;

— norme razpisov morajo ustrezati dejanskim potrebam in interesom organizacije združenega dela kot celote;

— strokovna in z rezultati dela potrjena delovna sposobnost slehernega posameznika je odločilni kriterij pri odločanju o sprejemu na delo;

— v nasprotju s samoupravnimi odnosi je pooblaščenje posameznikov ali skupin pri sprejemanju na delo na katerikoli podlagi;

— visoko strokovne organizatorske samoupravno-družbene in humanistične lastnosti so osnovni pogoj za sprejem na vodilne dolžnosti.

17. člen

V družbenopolitičnih skupnostih, organizacijah in asociacijah združenega dela opravljamo funkcije in ustanavljamo službe družbene samozaščite in splošne ljudske obrambe, da bi tako obvarovali samoupravno družbo. Vsakomur odrekamo pravico, da bi storil kakršnokoli dejanje, ki bi krnilo suvereniteto in integriteto naše skupnosti ali pa bi imelo za cilj rušenje samoupravnih socialističnih odnosov in družbenega reda.

Obramba svobode in neodvisnosti naše socialistične samoupravne skupnosti je naša najpomembnejša in najodgovornejša naloga, je integralni del sistema samoupravnih družbenih odnosov. Aktivno sodelovanje pri organiziranju obrambe pridobitev naše socialistične revolucije in sistema samoupravljanja je nedotakljiva pravica in dolžnost samoupravljavcev. Samoupravljanje in samoobramba sta neločljivo povezana. Zato so vsi razpoložljivi potenciali — človeški in materialni, fizični in intelektualni, politični in moralni — neizčrpen vir raznovrstnega obrambnega samoorganiziranja.

18. člen

Vprašanja, ki so v našem skupnem in v splošnem interesu, bomo reševali predvsem s pomočjo družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja, pri čemer bomo izhajali iz konkretnih perspektivnih interesov nas samoupravljavcev pa tudi iz interesov skupnosti kot celote.

Sebe in vse naše organizacije zavezujemo, da bomo dosledno in točno izpolnjevali kolektivno in demokratično zasnovane ter prostovoljno sprejete družbene dogovore in samoupravne sporazume, saj se zavedamo, da je to pogoj za uveljavljanje novega samoupravnega reda na podlagi etike samoupravljavcev in načela samoupravne družbe.

III.

19. člen

V svojih medsebojnih odnosih se moramo iz dneva v dan boriti za uveljavljanje svobodne, ustvarjalne in odgovorne osebnosti, za to, da bi odstranili posrednike med svobodo enega in svobodo drugega človeka, za to, da bi premagali vse razredne odnose, ki delajo iz človeka sredstvo privatnih interesov, ki ga postavljajo v osebno osamljenost in pod pritisk družbenih sil, ki jim ne vlada.

Svoje medsebojne odnose moramo razvijati tako, da bogatimo celotno človeško osebnost, da vsemu svojemu ravnanju in odločitvam dajemo osebni ton, da razvijamo samozavestno in samostojno osebnost, da ustvarjamo enotnost družbenih in individualnih norm.

Prepričani smo, da lahko z lastno akcijo uresničimo načela humanizma, solidarnosti in vzajemnosti, zaupanja in sodelovanja, medsebojnega spoštovanja in nesebične pomoči — stalno si bomo prizadevali, da bomo tako delali, odločali in si med seboj pomagali, da ne bi bila ogrožena eksistenca nikogar in da ne bi bilo ogroženo človeško dostojanstvo.

V boju za humano bistvo samoupravnih odnosov bomo s svojim ravnanjem in s svojo zavestjo vselej proti poudarjanju ali uveljavljanju razlik med ljudmi na osnovi nacionalne pripadnosti, rase, vere, socialnega porekla in družbenega položaja:

Iz svojih odnosov bomo odstranjevali birokratsko samovoljo in individualno anarhijo, vse oblike nasilja vse možnosti za ohranitev mezdne zavesti in hlapčevstva, vse oblike uzurpacije in eksploatacije, vsak osebni egoizem.

Naš neposredni interes in naša vsakodnevna naloga je, da zagotovimo družbeno varstvo materinstva in otrok, da razvijamo human in solidaren odnos do bolnih in onemoglih delavcev, da zagotovimo materialna, institucionalna in normativna sredstva za uresničenje takšnega našega humanega delovanja.

20. člen

Zavedajoč se, da je svoboda produkt zgodovinskega razvoja, da je delitev družbe na razrede vodila tudi k razrednim delitvi svobode in pravic, imamo samoupravljavci možnost, da na enotni družbeni osnovi in na podlagi svobodno združenega in samoupravno organiziranega dela uresničimo enotnost, celovitost in nedeljivost osebne in družbene svobode. V tem vidimo novo vsebino svobode v samoupravni družbi.

V temeljnih organizacijah združenega dela bomo razvijali takšne odnose, da ne bo imel nihče možnosti kratiti nam svoboščine in pravice, ki smo si jih pridobili z delom.

Kot ustvarjalci razmer, v katerih smo, moramo s svojo samoupravno in družbeno akcijo, s svojim ravnanjem in s svojo javno besedo neprenehoma uveljavljati svojo polno oblast nad pogoji, sredstvi in rezultati dela, nad pogoji odločanja, nad interesi, ki se žele vsiliti volji samoupravljavcev.

Samo po tej poti si lahko zagotovimo svojo svobodo in se izognemo izkoriščanju, podrejanju, strahu, psihični prisili, ekonomski in družbeni negotovosti.

V svojih medsebojnih odnosih, pri delu in odločanju moramo ravnati tako, da bomo zagotovili sebi in drugim svobodo izražanja, mišljenja in izrekanja o vseh vprašanjih, ki so skupnega pomena.

V procesu sprejemanja samoupravnih odločitev se moramo svobodno dogovarjati, izražati svoja mnenja in prepričanje, da bi tako krepili sodelovanje pri iskanju skupnih interesov in da bi preprečili vsiljevanje posameznih stališč in interesov drugim ljudem. V našem neposrednem interesu je, da omogočimo in zagotovimo pravico do kritike in drugačnega mišljenja.

Dolžni smo, da v svojih odnosih, s samoupravnimi akti in z načinom dela samoupravnih organov in teles zagotovimo, da človeka ni mogoče poklicati na odgovornost, da ne bo trpel samovolje in se mu ne bo neupravičeno poslabšal osebni in delovni položaj samo zaradi tega, ker je v procesu samoupravnega odločanja in dogovarjanja svobodno izražal svoje mišljenje in kritiko.

Ko uresničujemo svoje neodtujljive samoupravne pravice, mi, samoupravljalci:

1. Določamo vprašanja, o katerih bomo odločali neposredno, in pravice, ki jih bomo zaupali organom, ki smo jih izbrali tako v temeljni, delovni in drugi organizaciji združenega dela kot tudi v družbenopolitični skupnosti;

2. V organizacijah združenega dela upravljamo z zadevami in sredstvi organizacije, odločamo o dohodku in upravljamo s sredstvi družbene reprodukcije;

3. Neposredno volimo in razrešujemo svoje delegate v organih delovnih in drugih organizacij ter družbenopolitičnih skupnostih;

4. Volimo in razrešujemo vse organizatorje delovnega procesa;

5. Urejamo medsebojne človeške in delovne odnose ter odločamo o delitvi;

6. Neposredno in enakopravno sodelujemo pri odločanju na zboru, referendumu, glede uporabe pravice do pobude kot tudi v drugih oblikah kolektivne obravnave in odločanja,

7. Opravljamo družbenopolitično kontrolo in uveljavljamo vpliv na delo delegatov ter razvijamo samokontrolo;

8. Imamo pravico in dolžnost, da smo pravočasno, kontinuirano in temeljito obveščeni ter da obveščamo o celotnem delovnem procesu, o delu in odločitvah samoupravnih organov, o rezultatih izpolnjevanja planov, o poslovnih problemih in o vseh pomembnih vprašanjih za življenje in delo temeljne in delovne organizacije, tako ožje kot širše družbenopolitične skupnosti;

9. Sodelujemo pri stalni izmenjavi mnenj in spoznanj na področju dela, upravljanja in načrtovanja;

10. Svobodno izražamo mišljenje in dajemo predloge za delo organizacij združenega dela in širših oblik združevanja, interesnih in krajevnih skupnosti ter organov družbenopolitičnih skupnosti, v katere delegiramo svoje delegate.

Sodimo, da pravice do samoupravljanja ni mogoče odtujevati ali kršiti in da nihče — niti družbenopolitična skupnost niti družbenopolitična organizacija niti organ organizacije združenega dela — ne more uzurpirati naših samoupravnih pravic, jih kršiti, omejevati ali okrniti, ne da bi s tem hkrati ogrožal nadaljnji razvoj samoupravnega socializma.

21. člen

Solidarnost je ena od osnovnih moralnih maksim samoupravljalcev, je eden od družbenih odnosov, ki odraža naš skupni in splošni interes in nov odnos do dela in do človeka.

Samoupravna družba, ki jo gradimo, je in mora čedalje bolj postajati družba, v kateri sta svoboda in blagostanje vsakega posameznika pogoj za svobodo in blagostanje vseh in obratno. Zavaljo tega je naša solidarnost vgrajena neposredno v temelje življenja socialistične samoupravne družbe.

V razmerah, ko postavljamo pod svojo skupno kontrolo proizvodna sredstva in sredstva za družbeno in individualno eksistenco nasploh, ko s temi sredstvi skupno upravljamo kot z družbenimi sredstvi, dosega medsebojna odvisnost nas, samoupravljalcev, v vsem takšno stopnjo, da postaja načelo solidarnosti eksistenčnega pomena, eden od osnovnih regulativov družbenega življenja, saj izhaja iz skupne usodnostne povezanosti in skupne bodočnosti.

Iz splošne medsebojne odvisnosti in solidarnosti utemeljujemo tudi dolžnosti do drugih v spletu konkretnih razmer, kot so zadovoljevanje zdravstvenih, izobraževalnih in drugih podobnih potreb v primerihčasne nezaposlenosti, tehnoloških presežkov, bolezni ter v razmerah elementarnih ali drugih nesreč in nepredvidenih dogodkov, za kar formiramo posebne solidarnostne sklade.

S tem, ko smo dojeli solidarnost kot odraz najbolj vzvišenega pojmovanja človeških in samoupravljaljskih dolžnosti, bomo na tem načelu uveljavljali tudi svoj odnos do bolnih ali onesposobljenih delavcev in njihovih družin, do nemočnih in do vseh članov družbe, ki brez svoje krivde zaidejo v izjemne težave, pri čemer pa niso predvidene druge oblike reševanja njihovega položaja.

22. člen

Samoupravno družbo gradimo kot odgovorno družbo.

Za opravljanje svojih delovnih in samoupravnih dolžnosti ter funkcij je samoupravljalcev osebno odgovoren.

Vsi nosilci javnih in samoupravnih funkcij ter pooblastil imajo tudi posebno moralno odgovornost do samoupravljalcev.

Načela in pravila odgovornosti morajo biti vnaprej opredeljena in znana.

Z družbenimi in samoupravnimi dogovori bomo opredelili materialno in družbeno odgovornost tistih, ki se dogovarjajo.

Stopnja odgovornosti vsakega organa in posameznika, nosilca družbenih funkcij mora biti v sorazmerju z njegovo udeležbo in dejanskim vplivom pri odločanju. Odgovornosti ne prevzema samo tisti, ki neposredno odloča, temveč tudi tisti, ki dejansko odločilno vpliva v procesu priprave, sprejemanja in uresničevanja odločitev.

Pri konkretnem ocenjevanju in tehtanju odgovornosti izhajamo samoupravljalci iz načela, da je večja odgovornost tistih, ki imajo večje pravice in pooblastila, saj morajo biti dolžnosti v skladu z zaupanimi pravicami in pooblastili.

Odgovornost ne sme omejevati pobude in ustvarjalnega poguma.

Odgovornost za delo in odločitve kolektivnih teles ter za skupne odločitve samoupravljalcev je hkrati kolektivna in osebna.

V postopku uresničevanja odgovornosti bomo spoštovali osebno dostojanstvo človeka in norme humanih odnosov.

23. člen

Kršitev delovnih dolžnosti, notranjega reda, predpisov in sprejetih odnosov pri delu ali zaradi dela ima za posledico disciplinsko odgovornost.

S svojimi kolektivnimi sklepi neposredno določamo pravila, oblike in sankcije disciplinske in druge odgovornosti, pravila postopkov za ugotavljanje dejanj, ki pomenijo omalovaževanje in kršitev notranje discipline v delovnih organizacijah, ter norme ravnanja samoupravljalcev.

Pravila o delovni disciplini in odgovornosti moramo uveljavljati na demokratičen in human način.

Nikogar v delovni organizaciji ni mogoče razbremeniti odgovornosti, če krši delovne dolžnosti.

Izvršilni organi in strokovno-upravne službe samoupravnih organizacij in skupnosti so dolžni pripraviti sklepe na podlagi svojega znanja in strokovnosti ter posredovati kar najbolj strokovno in objektivno mnenje kot osnovo za samoupravno odločanje. Odgovorni so tudi samo za izrečeno mnenje, če je le-to osnova za sprejem odločitve.

Strokovno mnenje pomeni odgovornost za tiste, ki ga dajejo. Če organi odločanja ne sprejmejo strokovnega mnenja, sami prevzamejo odgovornost za sprejete sklepe.

Znanstveniki, eksperti in drugi samoupravljalci, ki imajo posebno strokovno znanje, kot tudi drugi ustvarjalci, so moralno odgovorni in dolžni, da znanstveno, strokovno in idejno pojasnijo sklepe, ki se sprejemajo, ter da zavrnejo uresničitev tistih odločitev, ki bi lahko povzročile daljnosežno škodo družbeni skupnosti samoupravljanju in človeku.

24. člen

Samo naše lastne asociacije lahko zagotovijo, da bomo odpravili občutno pomanjkanje stanovanj za delavce. Zato moramo uveljaviti polno in neposredno oblast in kontrolo tako nad sredstvi, ki jih neposredno ali posredno izločamo za stanovanja, kot tudi pri odločanju o dodeljevanju stanovanj.

Razviti moramo takšne odnose in sprejeti takšne samoupravne akte in družbene dogovore:

— da bomo v organizaciji združenega dela, v naših asociacijah, interesnih in družbenopolitičnih skupnostih v skladu z možnostmi stalno zagotavljali pravico do stanovanja in možnosti, da pridejo do stanovanj tisti, ki jih nimajo;

— da ne bomo dovoljevali privilegijev pri dodeljevanju stanovanj in da se bomo borili

proti vsem zlorabam pri uporabi in razpolaganju s stanovanji v družbeni lasti;

— da bomo solidarno, s samoupravnimi, družbenimi dogovori reševali tista stanovanjska vprašanja, ki jih ni mogoče rešiti spričo možnosti kolektivov;

— da bomo samoupravno določali prioriteto reševanja stanovanjskih vprašanj;

— da bomo v okviru samozaščite svojih najpomembnejših življenjskih interesov v svojem okolju združeno delovali proti vsem oblikam nezakonitega razpolaganja in neodgovornega ravnanja s stanovanji in s sredstvi za stanovanja.

25. člen

Javnost informacij in pravica do informiranja sta sestavni del in pogoj za celovitejšo uresničevanje samoupravnih pravic. Zato imamo pravico biti vsestransko informirani, naša dolžnost pa je, da takšno informiranje omogočimo kot del pravice do samoupravljanja.

Dolžnost vseh subjektov socialistične akcije in vseh nosilcev upravljanja in samoupravljanja je:

— pravočasno, resnično in vsestransko obveščati o sprejemanju pomembnih sklepov ter o vseh drugih dogodkih, pojavih in postopkih, ki so v interesu delovnih ljudi;

— preprečiti vsak monopol nad informacijami, ker je le-ta v nasprotju z bistvom samoupravljanja in omogoča monopol nad upravljanjem in določanjem.

V svojih akcijah in v svoji praksi moramo pokazati, da smo pripravljeni razvijati vse oblike znanja in izobraževanja — od rednega šolskega sistema, preko stalnega izobraževanja ob delu do idejnopolitičnega izobraževanja in izobraževanja za samoupravljanje.

Ko dojemamo vse te oblike izobraževanja kot sestavni del proizvodnih odnosov, sodimo, da je neposredni interes, pravica in dolžnost nas, samoupravljalcev, da nenehoma razširjamo svoje strokovno, marksistično in politično-samoupravno znanje ter da to omogočimo vsem samoupravljalcem v skladu z materialnimi možnostmi.

Vse naše asociacije in vse oblike koncentracije presežkov našega dela za izobraževanje bi morale služiti tej naši potrebi in interesu.

Naše organizacije združenega dela bodo razvijale informativne službe, da bi tako bile v stiku z javnostjo. Javnim glasilom in družbenim organizacijam občanov bodo posredovale obvestila, ki so splošnega pomena.

26. člen

Samoupravljalci in vsi organi upravljanja, samoupravna telesa in asociacije so dolžni stalno spremljati prakso uresničevanja samoupravnih pravic delovnih ljudi in se zavzemati za ustrezno varstvo njihovih interesov, snovati akcije, da bi pravočasno odstranili vse prepreke, ki ogrožajo in maliciozo samoupravljanje in interese samoupravljalcev.

Vsak samoupravljalcev ima bodisi sam ali skupaj z drugimi samoupravljalci pravico, da se tedaj, ko je bilo samoupravljanje kršeno, obrne na katerokoli organizacijo ali telo v družbi ter ima pravico dobiti odgovor.

Vsak, ki opravlja samoupravno in javno funkcijo, ima pravico do ostavke, če bi bil izpostavljen pritiskom ali bi pri uresničevanju sklepa, s katerim se ne strinja, delal proti svoji vesti in prepričanju.

Ko so prizadete pravice in interesi samoupravljalcev in ko z ustaljeno proceduro počasi ali pa sploh ne obnovljamo kršenih samoupravnih pravic, imajo samoupravljalci pravico do kolektivne akcije.

Če zaradi kršitve samoupravljanja pride do prekinitve dela, bodo delovni ljudje, ki bodo prekinili delo, zagotovili notranji red in varovali družbene dobrine.

Kolektivne prekinitve dela ni mogoče obravnavati kot dejanja, zaradi katerega bi uveljavljali sankcije proti samoupravljalcem, ki sodelujejo pri prekinitvi.

Interes nas, samoupravljalcev in celotne družbene skupnosti je, da v primeru prekinitve dela zagotovimo redno delovanje služb javnega pomena.

Zavzemamo se, da vse delovne organizacije izoblikujejo pravila, s katerimi bodo urejale postopek v primeru prekinitve dela.

EMO v letu 1972

(Nadaljevanje s 1. strani)

V skladu s sanacijskim programom pa se mora tako stanje osebnih dohodkov v letu 1973 vskladiti s povprečjem v občini in republiki.

Da bi bolje dojel gospodarsko stanje podjetja v preteklem letu, ne bo odveč, če vsaj bežno omenimo njegovo pomembno vlogo na domačem in tujem tržišču.

EMO je najpomembnejši domači proizvajalec posode, saj odpade nanj cca 36% domače potrošnje emajlirane posode, 18% pocinkane posode in 16% aluminijaste posode.

V proizvodnji frit za jekleno pločevino pa zavzema pomembno mesto, saj odpade nanj prek 40% domače proizvodnje, zaradi precejšnjega uvoza frit pa je njegov delež na domačem tržišču 26%.

Pomembni artikli so še kotli za centralno ogrevanje in radiatorji. Potrošnja teh artiklov za centralno ogrevanje zelo hitro narašča, prav tako pa se hitro spreminja struktura potrošnje glede na

preusmeritve goriv za kurjenje.

Pri proizvodnji kotlov za centralno kurjavo je značilno, da domača proizvodnja ni sledila potrebam, zaradi česar se je močno povečal uvoz. Ta je znašal v letu 1971 kar nekaj več kot 43% v jugoslovanski potrošnji, delež EMO v tej potrošnji pa je bil v letu 1971 cca 20%.

Nesporno je dejstvo, da je EMO v proizvodnji radiatorjev vodilno podjetje v Jugoslaviji tako po kvaliteti, ekonomičnosti in sodobni obliki radiatorjev. Nanj odpade v letu 1971 27% jugoslovanske potrošnje radiatorjev.

To je med številnimi proizvodi, ki jih proizvaja EMO le en del celotne proizvodnje, ki zavzema vidno mesto v nadaljnji perspektivi razvoja podjetja, določeni s sanacijskim oziroma kratkoročnim in dolgoročnim razvojnim programom podjetja.

V izvozu je EMO glede na ostale jugoslovanske proizvajalce vodilni izvoznik posode, saj odpade nanj prek 80% jugoslovanskega izvoza

posode. Vendar je tudi pri izvozu problem v omejenih zmogljivostih in relativno nizkih cenah.

Pri izvozu je pomemben tudi izvoz peči na trda in tekoča goriva.

V teku preteklega leta so organi upravljanja, zlasti delavski svet budno zasledovali izvrševanje vseh ukrepov, ki so bili sprejeti za izboljšanje gospodarstva. Gospodarske težave so nastajale zlasti od meseca marca dalje, ko ni bilo pločevine in drugega reprodukcijskega materiala za proizvodnjo. To je povzročalo podjetju velike težave, da je bilo primorano sprejeti spremembo (rebalans) plana za leto 1972.

Na gospodarsko stanje pa je vplivala velika fluktuacija delovne sile, ki je ni bilo mogoče nadomestiti niti po številu niti po kvalifikaciji, poleg tega pa kot že vsa leta nazaj povzroča zastareli strojni park velike težave pri proizvodnji.

V teku leta 1972 je bila najslabša proizvodnja zaradi navedenih vzrokov v drugem in tretjem tromesečju. V tem času je bil zelo ozek asortiman emajlirane posode (pomanjkanje pločevine), obrat emajlirnice v Kruševu pa ni obratoval zaradi neresenih cen za kopalne kadi, cen, ki predstavljajo še danes velik problem za podjetje.

Po vseh naštetih in nenaštetih težavah je podjetje v letu 1972 doseglo 89% planirane količinske proizvodnje in 84% planirane vrednosti proizvodnje.

Zaključni račun za leto 1972, ki bo v februarju predložen delavskemu svetu in kolektivu pa bo pokazal jasno sliko sicer težavnega, vendar v takih razmerah uspešnega poslovanja v preteklem letu.

—ej

Posvetovanje direktorjev filijal

(Nadaljevanje z 2. strani)

smelo pomeniti bistvenih sprememb, ker gre dejansko za nadaljevanje že začete delo na jugoslovanskem trgu, ki dobiva s priključitvijo nabavne dejavnosti samo nove dimenzije. Uresničevanje samoupravnih dopolnil pa bo nedvomno samo v prid izoblikovanju prave tržne fiziognomije direkcije, na katere terenih se dogaja vse, kar pomeni udeležbo Iskre v jugoslovanskem gospodarskem prostoru. Problem direkcije ni v tem, kako plasirati izdelke in storitve na domačem trgu, temveč kako predstaviti matično podjetje v konkretnih sferah jugoslovanskega gospodarstva. Letega pa ne zanimajo naše direkcije in TOZD, marveč Iskra kot celota, ki jo spričo svojega teritorialnega značaja predstavlja TOZD domači trg.

Pripravljenost za enakopravno sodelovanje s TOZD domači trg je eno od pglavitnih najznačilnejših meril dejanske tržne usmerjenosti vseh enot in dejavnosti podjetja. Brez zadovoljivega odgovora je ostalo marsikatero vprašanje, ki sodi v kategorijo kompleksne poslovne politike in strategije Iskre na domačem trgu, na katerem ne diktirajo komercialni tempo naše proizvodne ambicije in apetiti, temveč — domača in tuja konkurenca.

Malo utehe nam nudi mnenje, da zaradi samoupravnih prerazvrščanj ni mogoče dati zanesljivih gospodarskih smernic in poslovnih receptov za letošnji nastop Iskre na domačem trgu in da bi kazalo počakati »na razvoj dogodkov«. Dejansko pa so ravno samoupravna dopolnila tisti spiritus agens, ki terja pospešeno razčiščevanje medsebojnih odnosov in definiranje poslovne vloge TOZD, ki so ob svoji ustanovitvi do-

bile samoupravno legitimacijo podjetja. Tako tudi TOZD domači trg, ki nosi odgovorno vlogo nosilca poslovne politike Iskre v sferi jugoslovanskih gospodarskih dogajanj.

Marketinška omahovanja

Nobeno odkritje ni ugotovitev, da bodo novo ustanovljene branže TOZD kaj kmalu potrebovale hitro in izdatno marketinško podporo: veliko večjo in učinkovitejšo kot v časih, ko so bile prodajne direkcije še pod širokim »dežnikom« Iskra Commerce, brez širših samoupravnih podjetniških pooblastil. Realno je pričakovati, tako so menili predstavniki filijal, da se bodo regionalne enote kmalu znašle v metežu bolj ali manj dognanih marketinških posegov. Daljša odsotnost jasno definirane poslovne politike na ravni podjetja lahko povzroči nepopravljivo škodo, ker trgovina ne pozna marketinškega »moratorija«.

Predložena Osnovna izhodišča za sklepanje samoupravnih sporazumov med TOZD v Iskri predvidevajo za ureditev razmerij med proizvodnimi in komercialnimi sferami podjetje celo 1973. leto. Omenjeni rok je verjetno sprejemljiv v primerih, ko še ni ugotovljena »proizvodna pripadnost« obstoječih branžnih direkcij v Iskra Commerce. Povsem drugačen pa je položaj TOZD domači trg, ki mora v tem prehodnem obdobju obdržati poslovno kontinuiteto na domačem trgu v imenu bivšega in bodočega Iskra Commerce.

Vsak samoupravni model se v končni liniji potrjuje v praksi. Zato so predstavniki filijal privrženci »prerazvrščanja med hojo«, ki naj proces prilagajanja podjetja zahtevam ustavnih dopolnil skrajša na gospodarsko upravičene termine.

rn

ISKRA — TOVARNA USMERNISKIH NAPRAV NOVO MESTO RAZPISUJE PROSTO VODILNO DELOVNO MESTO VODJE GOSPODARSKEGA SEKTORJA

Za nastop na razpisano delovno mesto mora kandidat poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:

- visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri in tri leta ustrezne prakse,
- srednja strokovna izobrazba ekonomske smeri in deset let ustrezne prakse,
- pasivno znanje vsaj enega svetovnega jezika.

Vabimo sposobne in aktivne strokovnjake, ki želijo svoj uspeh graditi na uspehu tovarne, da se prigrasijo razpisni komisiji tovarne.

Prosimo, da vlogi priložite zadnje šolsko spričevalo in kratek življenjepis.

Prijave sprejema razpisna komisija do 1. februarja 1973, oziroma v 14 dneh po objavi razpisa.

Konfliktne razmere v organizacijah združenega dela in med organizacijami združenega dela ali samoupravljalci v njih ter družbenopolitičnimi skupnostmi moramo reševati odgovorno in na način, ki s svojimi odnosi in proceduro zagotavlja splošne interese združenega dela, preprečuje uzurpacijo samoupravnih pravic in kršitev samoupravljanja.

27. člen

Mi, samoupravljalci in naše organizacije združenega dela moramo v medsebojnih odnosih, zlasti pa na tržišču ter v svojem družbeno opravičenem tekmovanju spoštovati pravila poslovne etike, solidarnosti in pripadnosti skupni samoupravni in socialistični družbi.

Pravočasno in točno moramo izpolnjevati pogodbe, družbene dogovore, samoupravne sporazume in druge pravne ali prostovoljno določene medsebojne odnose in sprejete dolžnosti.

Naša skupna dolžnost je, da se organiziramo tako, da bomo preprečevali nastajanje monopolnega položaja, oblikovanje monopolnih cen in pridobivanje neupravičenih koristi z izkoriščanjem monopolnega položaja v obliki združevanja ali drugih oblik sporazumov, kj imajo to za cilj.

Naše samoupravne organizacije ne bodo povzročale škode tretjim osebam, zlasti pa

se bodo izogibale nelojalni konkurenci.

Svojo proizvodno aktivnost obravnavamo kot aktivnost, ki je namenjena zadovoljevanju individualnih in splošnih družbenih potreb, pri čemer sprejemamo lojalno konkurenco kot učinkovito sredstvo za zagotovitev maksimalnih rezultatov.

Naše organizacije združenega dela bodo sprejele vsako dobronamerno posredništvo, da bi rešili nastali spor ali konflikt, ki povzroča škodo delovnim kolektivom organizacij, ki so v sporu, tretjim osebam ali skupnosti.

28. člen

Naša samoupravljalvska dolžnost je, da uresničujemo načela in pravila tega kodeksa ter da spoštujemo njegova določila.

Neposredno uveljavljanje kodeksa bomo zagotovili s samoupravnimi sporazumi in dogovori, z normativnimi akti, konvencijami, navadami in z drugimi pravili svojega ravnanja ter s samo prakso v duhu samoupravljalvske etike.

29. člen

Samoupravljalci v posameznih organizacijah združenega dela, v poslovnih, profesionalnih in drugih združenjih lahko ustanovijo svete, komisije ali tovariška sodišča samoupravljalcev, sestavljena iz oseb vseh katego-

rij zaposlenih, ki po enotnem prepričanju članov delovne skupnosti, sindikata ali združenja uživajo splošen ugled, ki jih odlikuje nepristranskost in etične lastnosti, da bi tako ugotovili posamezne primere, ko se kodeks ne spoštuje.

Volitev članov svetov samoupravljalcev, status, pristojnosti in delovni postopek podrobneje opredeljuje statut, ki ga sprejmejo samoupravljalci v organizacijah združenega dela.

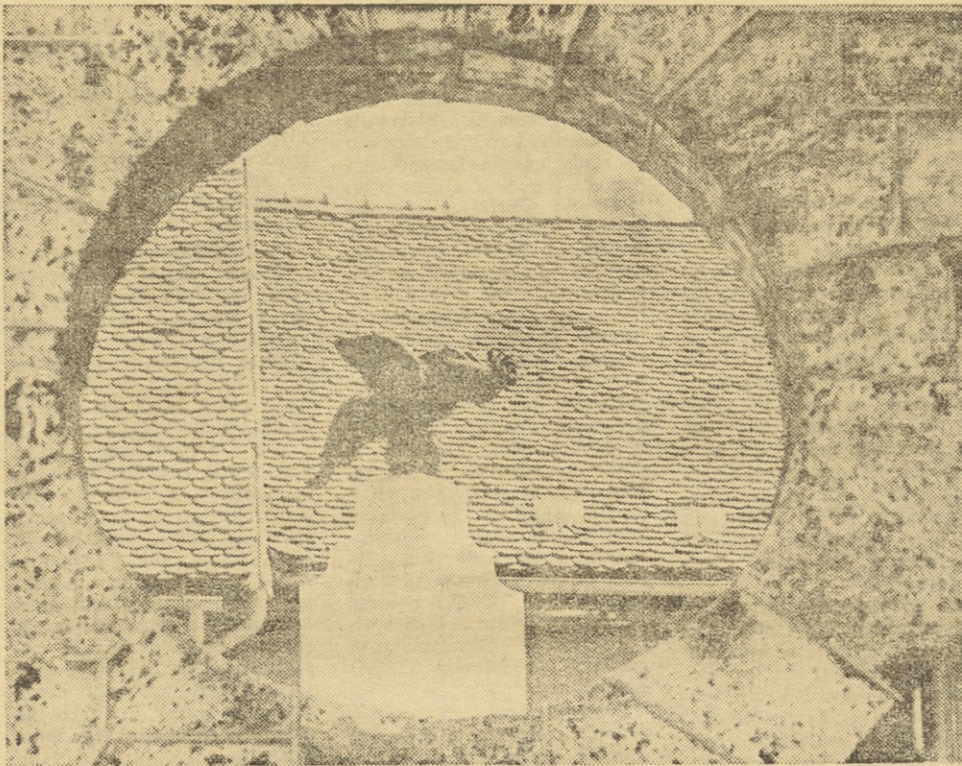
Obravnava in odločitve vseh svetov so javne.

Pri reševanju notranjih sporov v organizaciji združenega dela, medsebojnih sporov med organizacijami in njihovimi združenji ter pri drugih podobnih sporih si moramo prizadevati poiskati skupne rešitve. Za reševanje takšnih sporov je možno ustanoviti arbitražne komisije.

30. člen

Ta kodeks sprejmejo delovni kolektivi tako, da ga potrdijo s svojim žigom in podpisom svojih predstavnikov. Ko bo kodeks sprejela večina samoupravljalcev v vsaki republiki oziroma pokrajini, bo njegovo veljavo razglasil VII. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije.

Ciril Pokorn: Pogled skozi okno kranjskih arkad

KULTURNA RUBRIKA

PESMI, PROZA, LIKOVNA UMETNOST, KULTURNA DOGAJANJA

Inventura

Pravzaprav je inventura najvažnejša stvar, kar se jih dogaja ob koncu leta v tovarni, je sanjal Miha, ki je bil predsednik inventurne komisije. Letos manjkajo kar tri sekire in ena žaga...?! Škoda, da ni nikogar, ki bi lahko ugotovil, koliko manjka žebeljev, žice, žarnic, svinčnikov, zvezkov in kaj vse odnašajo ljudje domov. Če pa dobro premislim, pa je vse, kar najdem jaz in moji tovariši, le malenkost v primerjavi s tistim, kar ne najdemo. Letos je sodelovalo pri inventuri kar 30 ljudi. V 3 dneh smo ugotovili, da manjkajo 3 sekire, 1 žaga, 1 kladivo...

Kdo pa v podjetju naredi inventuro o ostalih zadevah, kdo pa jo sploh naredi v občini in naprej, kdo pošteje tovarišem na vodičnih položajih, ali imajo še vse, kar smo jim zaupali in, če so storili vse, kar bi morali v teku leta storiti. V sanjskem navdušenju je sklenil, da letos ne bo dal običajnega poročila, ampak bo delavskemu svetu povedal takole:

»Že 25 let delam inventuro. Jaz nisem predsednik inventurne komisije zato, ker se borim za položaj, nisem zato, ker bi s tem našel opravičilo, da grem potem v gostilno ali celo zato, da bi dobil plačane nadure, ampak zato, ker želim pomagati ugotoviti, kaj je kdo vzel ali pa izgubil in vsak mora tudi plačati kar je zapravil, pa če gre za žago ali sekiro

Ne vem pa, ali tudi drugi, ki jim je zaupana dolžnost kontrole, delajo tako kot mi?! — ne verjamem, vse preveč se piše o izgubljenih milijonih.

Nas je bilo 30, da smo ugotovili, kaj v tovarni manjka; kaj pa manjka v občini in drugih forumih?! Kje je vse tisto, kar smo zgradili, kako se to čuva in kaj je izgubljenega. Tovariši, kdo bo napravil kontrolo nad neizpolnjenimi obljubami, slabim gospodarskim potezami, izpolnjevanjem sklepov in trošenju sredstev. Kdo bo položil obračun za izgubljeni čas, ki ga trošimo na mnogih brezplodnih sestankih in sejah med delovnim časom, ko bi morali delati in ustvarjati. Kdo bo vprašal tiste, ki so izgubili zaupanje ljudi, zato ker so slabo delali, kdo jim bo rekel, da jih ne želimo več na položajih. Kdo je odgovoren za stanje, v katerem smo se znašli zaradi tega, ker smo slabo gospodarili in kaj bomo storili, da bodo tisti, ki so v večji meri odgovorni za

slabo stanje, nosili tudi večje posledice.

Na to boste morali dati odgovor vi, tovariši, ki nas zastopate v organih upravljanja in predstavniških organih, saj ste tudi vi najbolj odgovorni! Nekateri od vas so se celo vzdržali, ko je bilo treba glasovati za uvedbo postopka protj vašemu kolegu. Delavec se pri glasovanju redko vzdrži, pa če treba, glasuje tudi za izključitev svojega delovnega tovariša, če ta dela napake. Temu pravimo zrelost in sposobnost za samoupravljanje. Naša inventurna komisija vsega tega ne more opraviti, vem pa, da vi želite, da se ob koncu leta zve tudi kaj drugega kot pa da manjkajo 3 sekire, žaga in kladivo. No, pa kladivo je bilo že staro.

Ker na njegove besede ni bilo nobenega očitka, se je Miha zaradi boleče tišine zbudil. Ko se je zavedel, kaj je sanjal, mu je postalo nerodno, hkrati pa ga je napolnilo neko zadovoljstvo, da je vsaj v sanjah povedal tisto, kar mu je ležalo na duši.

»Kaktus«

JUTRI

Jutri
ne bo več temnih senc,
jutri
ne bo več temnih hiš,
jutri
bo sonce.

Mokra trava se bo posušila,
rože bodo lepše,
budilke bodo prebudile ljudi,
sonce bo ugasnilo svetilke.

Zivljenje bo steklo v novi dan.

Milena

NEMOČ

Dam ti sanje,
želje,
hrepenenje,
srce.

Dam ti misel,
spomine,
vse kar imam.

Premalo...?
Kaj naj ti še dam?

Marija

KONČANO JE

Ko ogenj ugasne,
ko dim izpuhti,
ko iskra premine,
ko veter odnese pepel,
ko ni več topline,
končano je!

Miha

Boštjan, šef oddelka, si je šel s prsti skozi kodraste lasse. Analiza, ki si jo je ogledoval, mu je vzbujala strah.

»Nazadujemo!« je jeknil. Tako kot delamo sedaj ne smemo in ne moremo več!

Se opazil ni, kdaj je v sobo vstopil njegov pomočnik, Zdrahar. Boštjan je namreč prav tedaj razmišljal o Zdraharjevi nesposobnosti, ki bi jo bilo treba jasno opredeliti. Ožigosati. Zdraharja odstaviti.

Zdrahar pa je kar brez pozdrava veselo začel:

»Še par dni, Boštjan, pa jih bo štirideset. Ga bomo kaj pošingali?«

Saj, saj, štirideset, se je v mislih nasmehnil Boštjan in

Odkup osebne svobode

v hipu pozabil na analizo. Zdrahar mu je bil zdaj videti prav prijeten.

»Pravkar sem se pogovarjal z Minco, pa Goslarjem, tudi Nejc je bil zraven... Presenečenje ti pripravljajo. Boš videl, to ne bo kar tako,« je hotel biti skrivnosten Zdrahar.

Boštjan, šef oddelka, ki je še nekaj poprej razmišljal o Mincini, pa Goslarjevi in tudi Nejcovi, pa še prenekateri nesposobnosti, je postal meh kak kot pečena žemlja.

»Daj mir, da se me bodo res spomnili?« se je delal nevednega, čeprav je že vse leto čakal in upal, da tokrat ne bo drugače, kot prejšnja leta.

Pa kako naj bi bilo drugače, saj so Zdrahar, Goslar, Minca, Nejc in še vsi ostali prav dobro vedeli, kako je treba delati z Boštjanom. Koliko dá na njegov rojstni dan,

pa god, pa novo leto, pa obletnico podjetja, pa poroke, samoupravljanja in celo na dan, ko se je prvič zaletel s svojim prvim novim avtomobilom...

S steklenico vodke ali viskija so si kupili osebno svobodo, lenobnost, možnosti za napredovanja pri plači.

Ko je Zdrahar odšel, se je Boštjan spet zamislil nad analizo.

»Nazadujemo,« je spet ugotovil. Potlej mu je postalo čelo nabrano in s pestjo je udaril po mizi, da je analiza poskočila.

»Ampak, enkrat jim bom vsem skupaj povedal, kar jim gre. Samo počakajo naj. Huda ura že prihaja. Lenobe! Na normo bi morali, pa bi videli!«

»Madona!« je rekel Zdrahar, zdaj jih bomo pa res enkrat slišali. Poslušajte, kako se samo peni. Saj ga bo še razneslo.

»Ah,« je Minca zamahnila z roko »kaj nam bo le storil. Saj nam že deset let takole grozi, pa si ne upa, da bi nam v obraz povedal. Ve, da potlej ne bo dobil nič za god, pa rojstni dan, pa novo leto...«

»Samo kaj naj mi reče,« se je Goslar zazrl izza DELA. »Niti dinarja ne dam več za te njegove neumnosti...«

Minca se je vrnila z vodo za kavo.

»Danes pa še šnopsa nimamo več,« je zavzdihnila. »Malo vinjaka je še, vendar samo za enega.«

»Daj ga sem,« se je Zdrahar prijel za trebuh, kot bi se hotel opravičiti, da ga je najbolj potreben.

Minca, ki ji je kava medtem že ušla, je naročala:

»Nejc, kupi tisto novo okrancljano steklenico. Saj veš, da je nor na take neumnosti. Pa lepo naj ti zavijejo, da bo kaj videti.«

Iz sosednje sobe pa je še zmeraj prihajalo rentachenje. Goslar, ki mu je šlo vse to že na živce in ga je motilo pri branju športne strani, se je nemirno presedel in vprašal:

»Bog ve, doklej bomo še takole delali?«

»Če upoštevaš, da bo šel tale naš Boštjan čez dvajset let v pokoj, potlej še nekako dvajset let,« je bila kratka Minca.

Divji krohot se je razlegel po sobi. Tako divji, da se niti vpitje iz sosednje sobe, kjer se je razburjal šef oddelka, ni več slišalo.

Pa saj tudi ni bilo več kaj dosti slišati. Boštjan se je zamislil nad svojimi obletnicami in jubileji in nad tistim, ki so tako pozorni, da se ga ob takih prilikah zmeraj spomnijo.

»Za delo res niso kaj pri-da,« si je rekel v tolažbo, »a po srcu so le dobri. Ampak,« se je takoj za tem vzdramil, »enkrat bomo morali pričeti delati po novem! Nazadujemo! Samo, kje so vzroki?«

Pri vratih se je spet pokazal Zdrahar.

»Boš kavico, Boštjan?« Nejc je skočil še po vinjak. Saj samo delati pa tudi ne moreš.«

Boštjan je hotel zakričati, naj izgine, naj ga pusti pri miru, naj gre vendar k delu, naj... naj... naj..., pa se je še pravočasno spomnil, da jih bo vsak čas štirideset.

»Takoj pridem. Samo tole še pogledam,« je pokazal na analizo. G.

Pojasnila ob uveljavitvi novega sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS

S 1. januarjem 1973 so začeli veljati novi predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju: zakon o temeljnih pravicah iz invalidskega in pokojninskega zavarovanja (Ur. list SFRJ, številka 35/1972), republiški zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. list SRS, št. 54/72) ter statut skupnosti pokojninskega zavarovanja v SR Sloveniji. V besedilu statuta so vsebovane določbe obeh navedenih zakonov.

Glede na številna vprašanja zavarovancev in upokojencev, kako je s priznavanjem pravic v prehodnem obdobju in kakšne so možnosti za izboljšanje prejemkov iz invalidskega in pokojninskega zavarovanja, dajemo naslednja pojasnila:

I. Zavarovanc, ki je izpolnil pogoje za priznanje redne starostne pokojnine po predpisih, veljavnih do 31. 12. 1972 (moški 60 let, ženske 55 let starosti in 20 let pokojninske dobe ter moški 65, ženske 60 let starosti s pokojninsko dobo 15 let, če izpolnjujejo hkrati pogoje gostote zavarovalne dobe, ali 40 let pokojninske dobe moški in ženske 35 let ne glede na starost), bo lahko uveljavljal pokojnino po predpisih TZPZ (5-letno poprečje osebnih dohodkov po izbiri) še vse leto 1973, če bo vložil zahtevek do 31. 12. 1973. Isto velja za osebe, ki so do 31. 12. 1972 izpolnile pogoje za pravico do družinske ali invalidske pokojnine — po predpisih, ki so veljali do tega dne. Isto načelo velja za zavarovance, ki so do 31. 12. 1972 izpolnili pogoje za predčasno upokožitvev 55 (50) let starosti in 35 (30) let pokojninske dobe.

Tisti zavarovaneec, ki bo izpolnil pogoje za predčasno upokožitvev šele v letu 1973, bo lahko uveljavljal pravico do predčasne pokojnine vendar se mu bo odmerila že po novih predpisih, to je ob upoštevanju osebnega dohodka od 1. januarja 1966 dalje.

II. Uživalcem, ki so uveljavili pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja do 31. decembra 1972 ali jih bodo uveljavili po prvem odstavku 1. točke, je zagotovljeno izplačevanje pokojnin (brez varstvenega dodatka) in denarnih nadomestil za telesno okvaro najmanj v znesku, ki jim je bil določen do 31. 12. 1972.

III. Novi predpisi ne predvidevajo prevedbe pokojnin priznanih po TZPZ in TZIZ, vendar je dana skupnosti pokojninskega in invalidskega

zavarovanja možnost, da uskladi pokojnine posameznih kategorij zavarovancev, priznanih iz različnih obdobj, če se pokaže, da le-te zastajajo za pokojninami, priznanimi v poznejših obdobjih (drugi odstavek 34. člena ZTP).

IV. Da pa bi že sedaj uskladjili nekatere dajatve iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja s tistimi, ki jih predvidevajo novi predpisi, vsebuje statut v prehodnih določbah možnost prilagoditve teh dajev na novi sistem, kar bo storjeno deloma po uradni dolžnosti, deloma pa na zahtevo uživalca dajatev.

a) **PO URADNI DOLŽNOSTI** — bo Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji, po posameznih podružnicah opravila naslednje nove odmere:

1. upokojencem, ki jim je bila priznana **časna invalidska pokojnina** in se jim je le-ta izplačevala v zmanjšanem znesku, se bo le-ta preračunala na redno invalidsko pokojnino.

To velja za tistečasne invalidske pokojnine, ki so bile zmanjšane zavarovancem za 10 % oz. 20 %, odvisno od delovnih let upokojenca.

2. **nadomestila zaradi manjšega osebnega dohodka** na drugem delu, odmerjena za čas do 31. 12. 1972, se bodo na novo odmerila v skladu s novimi predpisi s tem, da se bodo za ugotovitev osnove upoštevali osebni dohodki, doseženi v letu 1972; novi zneski nadomestil bodo šli od 1. julija 1973 dalje, do takrat pa se bo nadomestilo izplačevalo v višini, v kateri je šlo do 31. 12. 1972.

3. **invalidnine zaradi telesne okvare zaradi bolezni ali poškodbe izven dela** priznane do 13. 1. 1967, se bodo na novo odmerile od 1. 1. 1973 dalje po novih zneskih invalidnin;

Dosedaj se te invalidnine niso preračunavale in so zavarovanci — upokojenci prejeli od 13. 1. 1967 dalje vedno enak znesek invalidnine.

4. **višina dodatka za pomoč in postrežbo** se bo za čas od 1. 1. 1973 dalje na novo odmerila po novih predpisih vsem, ki so dodatek uživali do 31. 12. 1972.

b) **NA ZAHTEVO ZAVAROVANCA** — bo mogoče uveljavljati naslednje pravice:

1. upokojencem, ki se mu je za izračun pokojninske osnove upoštevalo **namesto petletnega poprečja osebnih dohodkov poprečje zadnjih dveh**

let, povečano za 5 % (drugi odstavek 30. člena TZPZ), bo lahko zahteval, da se mu pokojnina ponovno odmeri po petletnem poprečju osebnega dohodka.

Tu bi opozorili upokojence predvsem tiste, ki so v zadnjih dveh ali v zadnjem letu pred upokožitvijo veliko болоvali, (večinoma so to invalidski upokojenci) in se jim je zaradi tega za izračun pokojninske osnove upoštevalo poprečje zadnjih dveh let povečano za 5 % in ne normalno 5-letno poprečje.

2. Po novih predpisih se upošteva za določitev višine pokojnine poleg polnih let tudi tista **pokojninska doba, ki preostane nad polnimi leti**, če znaša vsaj 6 mesecev. Na zahtevo upokojenca se bo v takem primeru pokojnina povečala za polovico odstotkov, določenih za leto pokojninske dobe (v večini primerov bo to 1 %), če upokojenec ni imel polne pokojninske dobe.

3. Zavarovaneec, ki je po izpolnitvi pogojev za polno pokojnino ostal še naprej v zavarovanju (v delovnem razmerju ali pa opravljal samostojno poklicno dejavnost) in bil upokojen, bo lahko zahteval, da se poveča pokojnina za polno vsako leto zavarovanja nad 40 oz. 35 let pokojninske dobe (za borca NOV pred 9. 9. 1943 nad 35 oziroma 30 let pokojninske dobe) za 1 %, največ pa do 5 %.

4. Po dosedanjih predpisih zavarovaneec, ki je bil na dan nastanka invalidnosti star nad 55 (zavarovanka 50) let, ni imel pravice do dodatka na invalidnost. Glede na nove predpise bo invalidski upokojenec I. kategorije lahko uveljavil pravico do dodatka na invalidnost, če ob nastanku invalidnosti še ni bil star 60 (55) let.

5. Zavarovanci, ki so zadržali okvaro zaradi bolezni ali poškodbe izven dela v obdobju med 14. januarjem 1967 in 31. decembrom 1972, niso imeli pravice do invalidnine. Po novih predpisih bodo le-ti lahko uveljavili pravico do invalidnine, če znaša stopnja telesne okvare vsaj 50 % in če so izpolnjevali pogoj pokojninske dobe ob nastanku telesne okvare in jih izpolnjevali tudi na dan začetka uporabe statuta, to je 1. januarja 1973. Gre za pogoje pokojninske dobe, določene v statutu, kjer bo tako kot je bilo v dosedanjih predpisih, da velja pogoj za zavarovanca, da ima najmanj 40 mesecev zavarovalne dobe v zadnjih 5 letih in najmanj 1/3 delovnih let.

6. Po dosedanjih predpisih niso imeli pravice do dodatka za pomoč in postrežbo starostni upokojenci, ki niso izpolnjevali pogojev za pravice do invalidske pokojnine, in pa družinski upokojenci. Prav tako niso imeli te pravice nepokretni zavarovanci, ki so bili kot taki v delovnem razmerju. Vsi ti bodo lahko po novih predpisih uveljavili pravico do tega dodatka od 1. 1. 1973 dalje. Za nepokretno se štejejo zavarovanci, pri katerih je možnost premikanja zmanjšana za 70 %.

7. Za uveljavljanje varstvenega dodatka bo določen nov cenaz, nekateri upokojenci pa bodo upravičeni, da se jim bo glede na pokojninsko dobo priznal varstveni dodatek v višjem odstotku. Novi varstveni dodatek se bo priznal na zahtevo zavarovanca, sedanjí uživalci varstvenega dodatka pa bodo pozvani, da v določenem roku predložijo dokazila za pravico do varstvenega dodatka.

8. Zavarovaneec, ki so v 6 mesecih po prekinitvi delovnega razmerja ali pa v 6 mesecih po povratku iz tujine v SR Slovenijo postali člani kmečke delovne zadruge, in pa zavarovaneec, ki so postali člani take zadruge po demobilizaciji ali po odslužiti kadrovskega roka ali končani strokovni usposobitvi, se šteje v pokojninsko dobo čas, ko so od 15. 5. 1945 do 31. 12. 1959 delali v zadrugi, če jim je bil to glavni poklic in če bodo v 6 mesecih po uveljavitvi zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju stopili v delovno razmerje z organizacijo združenega dela ali se v tem roku prijaviли službi za zaposlovanje. Ob enakih pogojih se šteje ta čas v posebno dobo za družinsko pokojnino, če je zavarovaneec umrl pred potekom 6 mesecev po uveljavitvi zakona o pokojninskem zavarovanju.

9. Zavarovaneec, ki je v delovnem razmerju in ki je

opravljal samostojno dejavnost obrtnika, gostinca ali prevoznika, lahko dokupi čas opravljanja samostojne dejavnosti pred vključitvijo v organizacijo združenega dela, (podjetja, tovarne). Skupnost bo določila pogoje in roke za dokup teh obdobj in načini plačila ter višino prispevka za takšen dokup.

10. Kmet — kooperant, ki se zavaruje po predpisih o pokojninskem zavarovanju delavcev, bo lahko dokupil prejšnjo dobo kmetijske dejavnosti ob plačilu prispevka, ki ga bo določila skupnost.

V. Glede izplačevanja pokojnine med zaposlitvijo oziroma opravljanjem samostojne poklicne dejavnosti se bodo uporabljali do 31. marca 1973 dosedanjí predpisi.

Določbe 23. člena republiškega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju se bodo uporabljale šele od 1. aprila 1973, še prej pa se bo z družinim dogovorom določil način zmanjševanja pokojnin.

Opozorili bi tudi na določbo 28. člena novega zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, po kateri je vdova, ki še ni stara 45 let, upravičena do družinske pokojnine, če ji je po moževi smrti ostal vsaj en otrok, ki je upravičen do družinske pokojnine, vdova pa proti njemu izpolnjuje roditeljske dolžnosti. Po dosedanjih predpisih je vdova, ki še ni bila stara 45 let, izgubila pravico do pokojnine, če je imela samo enega ali pa tudi dvoje otrok, ki sta izpolnila 15 let starosti, čeprav sta se šolala. Po novih predpisih taka vdova obdrži pravico do pokojnine. Vendar velja ta določba samo za čas od 1. januarja 1973 dalje, torej za primere, nastale od 1. januarja 1973 dalje. Te določbe torej ni mogoče uporabiti za primere, ko je vdova izgubila pravico do pokojnine pred tem datumom, ker je edini otrok dopolnil 15 let starosti.

Pripomba

Vse tiste, ki bodo iskali nadaljnje informacije o novih predpisih, obveščamo, da jih lahko dobijo pri socialnem delavcu tov. Petru Starcu, tel. 654 v Elektromehaniški Kránj. S seboj naj prinesejo odločbe s katerimi so jim bile priznane posamezne pravice.

P. S.

Kratke vesti

KARTICA KLIČE TELEFONSKO ŠTEVILKO

Angleška firma »Amplivox Communications Ltd.« je prišla na tržišče s sekretarskim telefonskim aparati, ki imajo vgrajen sistem avtočall. Na kovinskih karticah so po računalniškem sistemu izključene številke, ki jih najbolj često kličete in se jih vstavi v telefonski aparat. Pri tem se avtomatsko številke obračajo. Z aparatom prodajajo tudi luknjače za kartice. Drugi model podobnega telefona je dala na tržišče firma »Shimpton Automatic Ltd.« iz Londona, ki ima avtomatiziran telefonski pozivni sistem. Zelene številke spravlja v spomin in s pritiskom na tastaturo kliče določeno linijo. Spomin sprejme 31 telefonskih števil.

Nevšečnosti zaradi nepravilnega parkiranja

Ponavadi je ob smučarskih terenih parkirnih površin premalo in, ker se te nekateri nepravilno uporabljajo, je poseg prometne milice umesten. Posledice: prestavitelji vozila, razburjanje itd., zato je prav, da voznike spomnimo na pravilno parkiranje:

1. Vozilo naj bo vedno obrnjeno (prednji del) proti izteku oz. cesti.
2. Vozilo ne sme zapreti dostopa drugim na parkirni prostor oz. njihov izstop.
3. Kadar so boksi označeni zapelji vozilo v sredino.
4. Če je dovoljeno parkirati na cesti ali ob kraju ceste zapelji vozilo skrajno desno in ne tam, kjer bi zaprl dostop na dvorišče, stransko cesto ali celo vhod v hišo.
5. Če vozilo pustite stati ponoči na cesti, ki ni zadosti osvetljena, na vozilu prižgite luči za označevanje vozila oz. parkirne luči.

Opomba: Parkirne prostore, ne samo zunanje, temveč tudi tovarniške, koristite vedno tako kot to narekujejo cestno prometni predpisi in tovarniški predpisi o parkiranju, da ne boste imeli opraviti z delavci organov za notranje zadeve, ki kontrolirajo in urejajo promet.

»Avtomatika« Ljubljana

Prijeten rekreacijski izlet v Kranjsko goro

V soboto, 20. t. m. je blizu 90 članov delovnega kolektiva TOZD Avtomatika na Pržanu imelo rekreacijski izlet v Kranjsko goro. Dva polna avtobusa sta jih ob 7. uri zjutraj odpeljala s trga Revolucije v Kranjsko goro. Med udeleženci so bile tri kategorije: smučarji, drsalci in nekateri, ki so se sicer odločili za rekreacijski izlet. Prvi so si brž po prihodu v Kranjsko goro navezali smuči in zalezli v breg, kjer je bila kljub skromnim snežnim razmeram še kar prijetna smuka. Drugim — drsalcem, se je mudilo na gladko ledeno ploskev, kjer so skušali razpoložljivi čas kar najbolje izkoristiti. Tudi tisti, ki so šli zdoma brez drsalk, so prišli na svoj račun, saj so si drsalke lahko izposodili na drsališču. Skupina udeležencev, ki niti ne smuča, niti ne drsa pa ni hotela zaostajati. Odsli so peš do Planice in

nazaj in tudi tako opravičili naziv izleta — rekreacijski.

Ob 15. uri so se iz Kranjske gore odpeljali v Gozd Martuljek, kjer jih je v hotelu »Špik« čakalo kosilo. Do odhoda domov, ob 17.15, so se pa v hotelu še malo povešili, pri čemer je imel »glavno besedo« juke box, ob čigar zvokih so se številni tudi zavrteli.

Kratka ocena tega prvega rekreativnega izleta — bilo je zares prijetno in vsi si še želijo takšne oblike rekreacije. Stvar sindikata je le, da bi še kdaj za organizacijo podobnega izleta našel potrebna sredstva. Udeleženci so k celotnim sredstvom izleta prispevali po borih 5 dinarjev. Pobuda sindikata TOZD Avtomatika je prav gotovo vredna posnemanja, saj je delovnemu človeku rekreacija vsak dan bolj potrebna, zlasti pa še v zimskem času.

Obvestilo izrednim študentom fakultete za elektromehaniko

Studijska komisija Fakultete za elektrotehniko v Ljubljani je 10. januarja 1973 sprejela dva sklepa o izrednem študiju:

1. Vpis v drugo leto študija (ki ustreza drugemu semestru rednega študija, je brez pogojev. Vpišejo se lahko vsi slušatelji, ki so vpisali prvo leto študija.

2. Izredni študentje morajo polagati vsak izpit najkasneje eno leto po končanih predavanjih in vajah iz izpitnega predmeta. Kdor v enem letu izpita ne položi, izgubi pravico nadaljevati študij.

Po tem sklepu morajo izredni študentje v Ljubljani opraviti izpite iz predmetov:

- a) Elektrotehniško risanje do 31. marca 1973,
- b) Matematika 1. del do 12. maja 1973,
- c) Standardizacija in tipizacija do 16. junija 1973.

S tem sklepom je tudi razveljavljeno določilo, da morajo slušatelji polagati vsak izpit v prvem roku.

Vpis v drugo leto izrednega študija v Ljubljani bo od 15. januarja do 9. februarja 1973 v študentski pisarni Fakultete za elektrotehniko. Tiskovine za vpis in koleki se dobijo pri vratarju fakultete.

V drugem letu morajo vpisati študentje naslednje predmete:

- Keršič: Osnove elektrotehnike, 1. del 45 ur
vaje 45 ur
Keršič: Osnove elektroteh-

nike, 2. del 45 ur
vaje 45 ur
Hodžar: Osnove programiranja 30 ur
vaje 30 ur
Furlan: Nelinearni elementi 45 ur

vaje 45 ur
Pasivna vezja 30 ur
vaje 30 ur
Hodžar: Numerične metode 30 ur

vaje 30 ur
Opomba: Predavatelj predmeta Pasivna vezja bo javljen naknadno. Vpis za izredne študente v Novem mestu bo jeseni.

Pričetek predavanj v letnem semestru 1973 bo v Ljubljani 19. februarja, v Novem mestu pa 15. februarja.

Urnik v Ljubljani bo ves semester enak in sicer

ponedeljek 16.00—17.30 Osnove elektrotehnike, predavanja

17.45—19.15 Osnove elektrotehnike, vaje

torek 16.00—17.30 Osnove elektrotehnike, predavanja

17.45—19.15 Osnove elektrotehnike, vaje

sreda 16.00—17.30 Osnove programiranja, predavanja

17.45—19.15 Osnove elektrotehnike, vaje

četrtak 16.00—17.30 Osnove elektrotehnike, predavanja

17.45—19.15 Osnove programiranja, vaje

Urnik v Novem mestu pa bo naslednji od 15. februarja do 17. marca

četrtak 15.30—17.45 Fizika, vaje

18.00—20.15 Tehnologija, 1. del

petek 15.30—17.45 Fizika, predavanja

18.00—20.15 Tehnologija, 1. del

od 22. marca do 21. aprila četrtak 15.30—19.30 Matematika, vaje

petek 15.30—17.45 Fizika, predavanja

18.00—20.15 Fizika, vaje

sobota 8.00—12.00 Matematika, predavanja

od 26. aprila do 26. maja četrtak 15.30—17.45 Matematika, vaje

18.00—20.15 Tehnologija, 2. del

sobota 8.00—12.00 Matematika, predavanja.

ZAHVALE

Ob bridki izgubi moje drage mame

IVANE DRAKSLER

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem v kontroli obrata Stevci v kranjski tovarni za izraze sožalja, podarjeni venec, denarno pomoč in spremstvo na njeni zadnji poti.

Hčerka Kristina Bukovnik

Ob nenadni izgubi moje drage mame

ANGELE GASSER

se iskreno zahvaljujem sodelavcem TPP-ATN za izraze sožalja, venec in spremstvo na njeni zadnji poti.

Sin Andrej

Ob smrti moje drage mame

MARIJE NOVAK

se iskreno zahvaljujem kolektivu v produkciji v obratu »Stikala« za izraze sožalja, denarno pomoč in spremstvo na njeni zadnji poti.

Hčerka Milka Novak

Ob prerani izgubi mojega drugega moža

FRANCA BERCETA

se iskreno zahvaljujem vsem njegovim znancem in prijateljem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno pa se zahvaljujem članom kolektiva ISKRA — Avtomatika za izražena sožalja in materialno pomoč.

Zena Marija Berce

OBVESTILO

Vse udeležence smučarskega tečaja v dneh od 28. 1. do 4. 2. obveščamo, naj se zberejo dne 28. 1. 73 ob 9. uri v hotelu »Špik« v Gozd Martuljku. Za drugi tečaj v času od 4. 2. do 11. 2. je na voljo še nekaj prostih mest. Interesenti naj se prijavijo na naslov: Počitniška skupnost Iskra, Ljubljana, Trg prekomorskih brigad 1, tel. 55-898. Ob prijavi je treba vplačati polovico stroškov tečaja na račun: Počitniška skupnost Iskra št. 50104-601-26955.

Cena tečaja: za odrasle 670,00 din
za otroke 580,00 din

Z obrazov udeležencev prvega rekreacijskega izleta v Kranjsko goro odseva zadovoljstvo.

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra Kranj, industrije za elektromehaniko, telekomunikacije, elektroniko in avtomatiko — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Igor Slavec. Odgovorni urednik: Janez Silc. — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov uredništva: ISKRA Kranj, Savska loka 4, telefon 22-221, int 333 — Tisk in klišej: »ČP Gorenjski tisk« Kranj